Funded by the European Union

TAKE ACTION!

BECAUSE, WHO IF NOT YOU?

OD PARTICIPACIJE MLADIH DO DJELOVANJA U LOKALNOJ ZAJEDNICI

digitalni vodič za rad
Savjeta mladih Općine Erdut

savjetmladih.
opcina-erdut.hr

Centar za mlade Dalj

OPĆINA ERDUT • ОПШТИНА ЕРДУТ • ERDŐDI ÖNKORMÁNYZAT • ОБЩИНА ЭРДУТ

БЕРАНЕ

Iskra
NVO Crnogorska Iskra
Berane

LISTOPAD, 2026.

SADRŽAJ

1. UVOD 1
1.1. Svrha i način korištenja vodiča 1
1.2. Mladi u lokalnom i regionalnom kontekstu 3
2. PARTICIPACIJA MLADIH I PARTICIPATIVNA DEMOKRACIJA 5
2.1. Participativna demokracija i značaj sudjelovanja mladih 6
2.2. Razine i oblici participacije mladih 7
2.3. Od sudjelovanja do utjecaja na donošenje odluka 10
3. SAVJET MLADIH OPĆINE ERDUT – MANDAT, ULOGA I ODGOVORNOSTI 12
3.1. Pravni i institucionalni okvir 12
3.2. Sastav, izbor i mandat članova 13
3.3. Uloge, odgovornosti i djelokrug rada 16
4. METODOLOGIJA RADA SAVJETA MLADIH OPĆINE ERDUT 18
4.1. Načela i organizacija rada 19
4.1.1. Organizacija rada između sjednica 20
4.2. Od potreba mladih do inicijative Savjeta 21
4.2.1. Prepoznavanje i provjera potrebe 21
4.2.2. Analiza uzroka i posljedica problema 22
4.2.3. Određivanje prioriteta 23
4.2.4. Tko može utjecati na rješavanje problema? 24
4.2.5. Oblikovanje inicijative 25
4.3. Planiranje aktivnosti i programa rada 26
4.3.1. Od cilja do konkretne aktivnosti 26
4.3.2. Godišnji program rada Savjeta mladih 27
4.4. Sastanci i donošenje odluka 28
4.4.1. Priprema i provedba sjednice 28
4.4.2. Donošenje odluka i praćenje dogovorenog 29
4.5. Komunikacija i uključivanje mladih 30
4.5.1. Od informiranja do aktivnog uključivanja 30
4.5.2. Povratna informacija mladima 30
5. SURADNJA I KOMUNIKACIJA S KLJUČNIM DIONICIMA 32
5.1. Suradnja s tijelima Općine Erdut 32
5.2. Suradnja s institucijama, civilnim društvom i drugim savjetima mladih 33
5.3. Informiranje, savjetovanje i komunikacija s mladima 33

6. PRAĆENJE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA RADA 34
6.1. Praćenje provedbe aktivnosti i programa rada 34
6.2. Pokazatelji rezultata i izvještavanje 34
6.3. Evaluacija i unapređenje rada Savjeta 35
7. PRAKTIČNI ALATI I PREDLOŠCI 36
Predložak 1. Evidencija otvorenih pitanja, zadataka i inicijativa Savjeta mladih 37
Predložak 2. Matrica za određivanje prioriteta 38
Predložak 3. Od potrebe do inicijative 39
Predložak 4. Plan komunikacije i promocije inicijative 40
Predložak 5. Praćenje provedbe aktivnosti 41
Predložak 6. Evaluacija provedene aktivnosti 42
Predložak 7. Godišnja samoevaluacija rada Savjeta mladih 43
8. ZAKLJUČAK 44
LITERATURA I IZVORI 45
POPIS SLIKA 47
POPIS PREDLOŽAKA 47
PODACI O VODIČU 48

1. UVOD

1.1. Svrha i način korištenja vodiča

Sudjelovanje mladih u procesima donošenja odluka jedan je od važnih elemenata demokratskog upravljanja na lokalnoj razini. Ono podrazumijeva više od povremenog iznošenja mišljenja mladih o pitanjima koja ih se neposredno tiču. Kvalitetna participacija pretpostavlja postojanje stvarnih mogućnosti da mladi budu informirani, da izraze svoje potrebe i stavove, sudjeluju u oblikovanju prijedloga te, u skladu s ovlastima pojedinih tijela, utječu na procese donošenja odluka u lokalnoj zajednici. Vijeće Europe participaciju mladih određuje kroz pravo, sredstva, prostor, mogućnost i, kada je potrebno, podršku mladima za sudjelovanje u odlučivanju i djelovanju kojim mogu pridonijeti izgradnji boljeg društva.[1]

Na toj se osnovi savjeti mladih mogu promatrati kao jedan od institucionalnih mehanizama povezivanja mladih s procesima lokalnog odlučivanja. U Republici Hrvatskoj njihova je uloga određena Zakonom o savjetima mladih, prema kojemu je cilj zakonskog uređenja omogućiti sudjelovanje mladih u odlučivanju o upravljanju javnim poslovima od interesa i značaja za mlade, njihovo aktivno uključivanje u javni život te informiranje i savjetovanje mladih u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Savjeti mladih pritom su određeni kao savjetodavna tijela koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih na lokalnoj odnosno područnoj (regionalnoj) razini.[2]

Digitalni vodič za rad Savjeta mladih Općine Erdut izrađen je s namjerom da članovima Savjeta mladih pruži stručno utemeljenu, ali praktično primjenjivu podršku u razumijevanju njihove uloge i organiziranju rada. Vodič povezuje pravni i institucionalni okvir djelovanja savjeta mladih s načelima participativne demokracije i konkretnim metodama utvrđivanja potreba mladih, planiranja aktivnosti, pripreme i provedbe inicijativa, suradnje s donositeljima odluka i drugim dionicima te praćenja i vrednovanja ostvarenih rezultata.

Takav pristup proizlazi i iz potrebe da se participacija ne svodi samo na formalno postojanje predstavničkog tijela mladih. U materijalima Vijeća Europe naglašava se da participacija nije sama sebi svrha, nego sredstvo ostvarivanja pozitivnih promjena u životima mladih i razvoja demokratskog društva.[3] Stoga se djelotvornost Savjeta mladih ne može procjenjivati samo prema broju održanih sjednica ili provedenih aktivnosti, već i prema tome u kojoj mjeri Savjet prepoznaje potrebe mladih, uključuje ih u svoj rad, njihove potrebe pretvara u argumentirane prijedloge te ostvaruje kontinuirani dijalog s tijelima lokalne samouprave.

U tom je smislu posebno važna povezanost Savjeta mladih s mladima koje predstavlja. Participativni pristup podrazumijeva strukturirani proces koji započinje utvrđivanjem problema i potreba, uključuje analizu dionika i definiranje ciljeva, a nastavlja se izborom aktivnosti te

[1] Vijeće Europe, Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, Strasbourg, Council of Europe, 2003., Preambula; Vijeće Europe, Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2. izd., Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2015.

[2] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 1. i 2.

[3] Vijeće Europe, Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2. izd., Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2015.

praćenjem i vrednovanjem rezultata.[4] Takav pristup omogućuje da se mišljenja i potrebe mladih postupno pretvaraju u konkretne prijedloge, inicijative i aktivnosti.

Vodič je stoga zamišljen kao obrazovni i radni materijal. Njegov prvi dio pruža osnovu za razumijevanje participacije mladih, participativne demokracije te pravnog i institucionalnog položaja Savjeta mladih. Središnji dio usmjeren je na metodologiju njegova rada – od prepoznavanja potreba i određivanja prioriteta do planiranja, donošenja odluka, komunikacije i suradnje. Završni dio sadržava praktične alate, obrasce i kontrolne liste koji se mogu neposredno primjenjivati u svakodnevnom radu Savjeta.

Vodič pritom ne zamjenjuje Zakon o savjetima mladih, Statut Općine Erdut, odluke Općinskog vijeća niti druge važeće propise i opće akte. Njegova je funkcija zakonske i institucionalne pretpostavke povezati s praktičnim metodama rada te članovima Savjeta olakšati njihovu primjenu.

Posebna vrijednost vodiča trebala bi biti njegova usmjerenost na konkretni lokalni kontekst. Općina Erdut već provodi aktivnosti usmjerene uključivanju mladih u javni život. Primjerice, u ožujku 2026. u okviru projekta TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU? održan je politički forum „I mlade se pita – Sudjeluj u donošenju odluka“, koji je okupio mlade s područja Općine Erdut, učenike Srednje škole Dalj te predstavnike lokalne i regionalne samouprave radi dijaloga o potrebama, idejama i mogućnostima većeg uključivanja mladih u procese donošenja odluka.[4]

1.1.1. Kako koristiti vodič?

Vodič je osmišljen tako da se može koristiti cjelovito ili prema konkretnim potrebama Savjeta mladih. Pojedina poglavlja pružaju stručnu i metodološku podlogu za razumijevanje participacije mladih, uloge Savjeta i načina njegova rada, dok praktični alati i predlošci omogućuju neposrednu primjenu opisanih postupaka.

Članovi Savjeta mogu se vodičem služiti pri utvrđivanju potreba mladih, određivanju prioriteta, planiranju aktivnosti, oblikovanju inicijativa i prijedloga, pripremi i provedbi sastanaka, suradnji s Općinom i drugim dionicima te praćenju i vrednovanju rezultata rada.

Sadržaj vodiča prati osnovnu logiku djelovanja Savjeta mladih – od razumijevanja njegove uloge i prepoznavanja potreba mladih do planiranja, djelovanja, praćenja rezultata i njihova vrednovanja. Pojedine faze međusobno su povezane, a rezultati praćenja i vrednovanja predstavljaju polazište za unapređenje budućih aktivnosti i nove inicijative.

Slika 1. Osnovna logika djelovanja Savjeta mladih primijenjena u vodiču
Izvor: izrada autora.

[4] Općina Erdut, Održan politički forum „I mlade se pita –Sudjeluj u donošenju odluka“, Erdut, 13. ožujka 2026.

1.2. Mladi u lokalnom i regionalnom kontekstu

Djelovanje Savjeta mladih potrebno je promatrati u odnosu na konkretne okolnosti u kojima mladi žive, obrazuju se, rade i sudjeluju u životu lokalne zajednice. Potrebe mladih nisu jednake u svim sredinama, zbog čega kvalitetno planiranje rada Savjeta pretpostavlja poznavanje lokalnog konteksta, korištenje raspoloživih podataka te neposrednu komunikaciju s mladima. Dostupna istraživanja i strateški dokumenti pritom mogu poslužiti kao početna osnova, ali ne mogu zamijeniti kontinuirano utvrđivanje potreba mladih na području same Općine Erdut.

Regionalni okvir pruža Program za mlade Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2025. do 2028. godine. Prema podacima Popisa stanovništva iz 2021. godine, na području Osječko-baranjske županije živjelo je 45.003 mladih u dobi od 15 do 30 godina, što je činilo 17,4 % ukupnog stanovništva Županije.[5]

Program je izrađen kroz proces koji je uključivao istraživanje potreba mladih, rad Radne skupine i stručnih dionika te savjetovanje i prikupljanje povratnih informacija mladih, čime je primijenjen pristup utemeljen na podacima i uključivanju mladih u oblikovanje politika koje se na njih odnose.

U istraživanju o navikama i potrebama mladih u Osječko-baranjskoj županiji, provedenom u veljači i ožujku 2024. godine, sudjelovalo je 1.868 mladih, uključujući učenike, studente, zaposlene i nezaposlene osobe te mlade iz urbanih i ruralnih sredina. Kao četiri najveća problema mladih ispitanici su izdvojili ovisnosti o drogama, alkoholu i duhanu, vršnjačko nasilje, probleme mentalnog zdravlja i nezaposlenost.[6]

Za rad savjeta mladih posebno je značajan podatak o spremnosti mladih na uključivanje u rješavanje problema u zajednici. Rezultati istog istraživanja pokazali su da gotovo 80 % ispitanih mladih nije željelo utjecati na rješavanje problema mladih u zajednici kroz suradnju s relevantnim institucijama, stručnim osobama ili organizacijama civilnog društva. Od 408 analiziranih odgovora mladih koji su se izjasnili o načinima djelovanja, više od polovice nije pokušalo kontaktirati nijednog relevantnog dionika, pri čemu je kao razlog navedena percepcija da politika nije naklonjena mladima.[7]

Ove rezultate treba tumačiti kao regionalne pokazatelje, a ne kao izravnu sliku stavova mladih u Općini Erdut. Ipak, oni upozoravaju na važan izazov za rad svakog lokalnog savjeta mladih: samo postojanje institucionalnog mehanizma participacije ne znači nužno da će ga mladi poznavati, koristiti ili doživljavati kao prostor u kojem mogu ostvariti stvaran utjecaj. Posebno je relevantno što su u Programu za mlade OBŽ, uz pet tematskih područja – obrazovanje; zapošljavanje, rad i razvoj karijere; demografiju; zdravlje; te aktivno sudjelovanje u zajednici – kao horizontalni prioriteti utvrđeni inkluzija i mladi u ruralnim sredinama.[8] Time se pitanja dostupnosti sadržaja i usluga, mogućnosti uključivanja te kvalitete života mladih u ruralnim

[5] Osječko-baranjska županija, Program za mlade Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2025. do 2028. godine, Osijek, 2025., str. 1.
[6] Ibid., str. 3.
[7] Ibid.
[8] Ibid., str. 6

sredinama prepoznaju kao teme koje je potrebno uzimati u obzir kroz različita područja politika za mlade.

Slika 2. Mladi u regionalnom kontekstu

Izvor: *Program za mlade Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2025. do 2028. godine, str. 1 i 3.*

Za razumijevanje uloge Savjeta mladih Općine Erdut posebno je važan lokalni kontekst u kojem Savjet djeluje. Na području Općine Erdut tijekom 2026. godine provodi se niz aktivnosti usmjerenih na uključivanje mladih u procese donošenja odluka kroz projekt „TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?“, koji se provodi u okviru programa CERV (2021.–2027.). Nositelj projekta je Udruga Centar za mlade Dalj, dok je Općina Erdut hrvatski partner na projektu. Projekt je usmjeren na jačanje sudjelovanja mladih u demokratskim procesima i lokalnom odlučivanju te na razvoj participativne demokracije i savjeta mladih.[9]

Posebna vrijednost takvog pristupa jest povezivanje formalnih mehanizama sudjelovanja s neposrednim uključivanjem mladih. U ožujku 2026. godine održan je politički forum „I mlade se pita – Sudjeluj u donošenju odluka“, koji je okupio mlade s područja Općine Erdut, učenike Srednje škole Dalj te predstavnike lokalne i regionalne samouprave. Kroz interaktivno predavanje i moderiranu raspravu mladi su iznosili svoje stavove, potrebe i ideje te razgovarali s donositeljima odluka o mogućnostima većeg uključivanja u procese koji se odnose na njihovu zajednicu.[10]

Aktivnosti su nastavljene tijekom godine različitim oblicima informiranja, edukacije i participacije mladih. U lipnju je, primjerice, održana motivacijska radionica „Glas mladih 2: Znaš li svoja EU prava?“, usmjerena na upoznavanje mladih s pravima građana Europske unije, demokratskim vrijednostima i mogućnostima aktivnog sudjelovanja u društvu.[11]

[9] Općina Erdut, TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?, mrežna objava 9. siječnja 2026. https://opcina-erdut.hr/novosti/take-action-because-who-if-not-you/ , pristupljeno 16. rujna 2026.
[10] Općina Erdut, Održan politički forum „I mlade se pita – Sudjeluj u donošenju odluka“, mrežna objava 13. ožujka 2026., https://opcina-erdut.hr/novosti/odrzan-politicki-forum-i-mlade-se-pita-sudjeluj-u-donosenju-odluka/, pristupljeno 16. rujna 2026.
[11] Općina Erdut, Održana motivacijska radionica „Glas mladih 2: Znaš li svoja EU prava?“, mrežna objava 15. lipnja 2026., https://opcina-erdut.hr/novosti/odrzana-motivacijska-radionica-glas-mladih-2-znas-li-svoja-eu-prava/ , pristupljeno 16. rujna 2026.

Daljnji korak prema artikuliranju potreba mladih predstavlja Javni forum o elementima javnog zagovaranja, održan 14. kolovoza 2026. godine. Mladi su tijekom foruma iznosili svoja stajališta, potrebe i prijedloge vezane uz sudjelovanje u donošenju odluka, a u raspravi su sudjelovali i predstavnici lokalnih vlasti, organizacija civilnog društva i obrazovnih ustanova. U okviru foruma bilo je riječi i o Deklaraciji mladih Općine Erdut, opisanoj kao dokument koji artikulira potrebe, prijedloge i stavove mladih te njihovu viziju budućnosti u ruralnoj sredini.[12]

Navedene aktivnosti pokazuju da na području Općine Erdut već postoji iskustvo dijaloga s mladima, prikupljanja njihovih stavova, javnog zagovaranja i povezivanja mladih s donositeljima odluka. Savjet mladih stoga ne treba djelovati izdvojeno od postojećih procesa, nego ih koristiti kao polazište za razvoj trajnijeg i strukturiranijeg mehanizma sudjelovanja mladih.

Pritom je važno razlikovati pojedinačne projektne aktivnosti od kontinuiranog institucionalnog djelovanja Savjeta. Forumi, radionice, javne rasprave i drugi participativni formati omogućuju uključivanje većeg broja mladih i prikupljanje njihovih mišljenja, dok Savjet mladih može osigurati kontinuitet procesa – prepoznate potrebe sustavno analizirati, određivati prioritete, oblikovati prijedloge i preporuke, upućivati ih tijelima Općine te pratiti njihovo daljnje razmatranje i provedbu. Podaci, iskustva i stavovi mladih prikupljeni kroz dosadašnje aktivnosti pritom mogu predstavljati vrijedan izvor informacija koji je potrebno kontinuirano nadopunjavati neposrednom komunikacijom s mladima. Na taj način Savjet ostvaruje svoju temeljnu funkciju povezivanja potreba i interesa mladih s procesima lokalnog odlučivanja.

2. PARTICIPACIJA MLADIH I PARTICIPATIVNA DEMOKRACIJA

Sudjelovanje mladih u životu lokalne zajednice može se ostvarivati na različite načine – od pristupa informacijama i izražavanja mišljenja do aktivnog uključivanja u oblikovanje prijedloga, suradnje s donositeljima odluka i sudjelovanja u procesima koji se odnose na pitanja važna za mlade. Međutim, sama mogućnost sudjelovanja ne znači nužno i stvaran utjecaj. Kvaliteta participacije ovisi o tome kada i na koji način su mladi uključeni, jesu li im dostupne relevantne informacije, postoji li prostor za izražavanje njihovih potreba i stavova te na koji se način njihovi prijedlozi razmatraju u procesima donošenja odluka.

Za djelovanje Savjeta mladih stoga je važno razumjeti participaciju ne samo kao mogućnost mladih da izraze mišljenje, nego kao proces njihova aktivnog uključivanja u pitanja koja utječu na njihov život i zajednicu. Takav pristup pretpostavlja dijalog, razmjenu informacija i suradnju mladih s tijelima lokalne samouprave i drugim dionicima, ali i jasno razumijevanje mogućnosti i granica njihova utjecaja.

U ovom se poglavlju razmatra značenje participativne demokracije i važnost sudjelovanja mladih, različite razine i oblici njihove participacije te odnos između sudjelovanja i stvarnog utjecaja na donošenje odluka. Time se uspostavlja konceptualna osnova za razumijevanje uloge

[12] Općina Erdut, Održan Javni forum – Elementi javnog zagovaranja: Uloga društvenih mreža u javnom zagovaranju i širenju demokracije, mrežna objava 17. kolovoza 2026., https://opcina-erdut.hr/take-action/odrzan-javni-forum-elementi-javnog-zagovaranja-uloga-drustvenih-mreza-u-javnom-zagovaranju-i-sirenju-demokracije/, pristupljeno 16. rujna 2026.

Savjeta mladih kao jednog od institucionalnih mehanizama putem kojih se potrebe, stavovi i prijedlozi mladih mogu povezivati s procesima odlučivanja u lokalnoj zajednici.

2.1. Participativna demokracija i značaj sudjelovanja mladih

Demokratsko sudjelovanje građana ne iscrpljuje se izborom predstavnika u predstavnička tijela. Uz mehanizme predstavničke demokracije razvijaju se različiti oblici neposrednijeg uključivanja građana u raspravu, oblikovanje prijedloga i procese odlučivanja o pitanjima koja utječu na njihov život i zajednicu. Participativna demokracija polazi upravo od potrebe stvaranja mogućnosti za takvo uključivanje između izbornih ciklusa, pri čemu sudjelovanje građana ne zamjenjuje predstavničke institucije, nego ih nadopunjuje dodatnim prostorima za dijalog i uključivanje u javne poslove.[13]

U teorijskim raspravama o participativnoj demokraciji posebno se ističe da participacija ima šire značenje od samog povremenog izjašnjavanja građana. Carole Pateman u djelu Participation and Democratic Theory razmatra mjesto participacije u demokratskoj teoriji te ukazuje na njezinu povezanost s mogućnošću pojedinca da sudjeluje u procesima odlučivanja koji na njega utječu.[14] Iz takvog razumijevanja proizlazi da demokratsko sudjelovanje nije potrebno promatrati samo kroz postojanje formalnih mehanizama, nego i kroz stvarne mogućnosti građana da se uključe u procese u kojima se oblikuju odluke.

U području politika za mlade takav pristup dobiva posebno značenje. Revidirana Europska povelja o sudjelovanju mladih u lokalnom i regionalnom životu Vijeća Europe polazi od stajališta da aktivno sudjelovanje mladih u odlukama i aktivnostima na lokalnoj i regionalnoj razini predstavlja važan dio izgradnje demokratskog i uključivog društva. Sudjelovanje pritom ne svodi na glasovanje ili kandidiranje na izborima, nego ga povezuje s postojanjem prava, sredstava, prostora, mogućnosti i, kada je potrebno, podrške koja mladima omogućuje sudjelovanje, utjecaj na odluke i uključivanje u aktivnosti kojima pridonose zajednici.[15]

Takvo razumijevanje participacije upućuje na to da samo pozivanje mladih na sudjelovanje nije dovoljno. Potrebno je stvoriti uvjete u kojima mladi mogu pristupiti relevantnim informacijama, izraziti potrebe i stavove, razvijati vlastite prijedloge te ih iznositi u prostoru u kojem postoji mogućnost njihova razmatranja. Vijeće Europe pritom naglašava da održiva i smislena participacija zahtijeva više od uspostavljanja političkih ili administrativnih mehanizama: potrebno je i okruženje koje poštuje mlade te uvažava različitost njihovih potreba, okolnosti i očekivanja.[16]

Sudjelovanje mladih stoga nije samo cilj, nego i sredstvo kojim se mladima omogućuje aktivnija uloga u pitanjima koja ih se neposredno tiču. U priručniku *Have Your Say!* Vijeće Europe participaciju mladih određuje kao sredstvo ostvarivanja pozitivnih promjena u životima

[13] Pateman, C., Participation and Democratic Theory, Cambridge: Cambridge University Press, 1970., str. 1–21.
[14] Ibid., str. 67–84.
[15] Vijeće Europe, Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, Strasbourg: Council of Europe, 2003., Preambula.
[16] Ibid., str. 12.

mladih i razvoja boljeg demokratskog društva.[17] Takvo sudjelovanje mladima istodobno pruža priliku za stjecanje iskustva u izražavanju stavova, argumentiranju prijedloga, suradnji s drugim dionicima i razumijevanju procesa donošenja odluka.

Lokalna razina pritom ima posebno značenje jer se brojne odluke koje utječu na svakodnevni život mladih donose upravo u njihovoj neposrednoj zajednici. Pitanja dostupnosti javnih prostora i sadržaja, obrazovanja i neformalnog učenja, mobilnosti, kulture, sporta, informiranja, mogućnosti uključivanja u život zajednice i druga pitanja od interesa za mlade mogu zahtijevati njihovo neposredno iskustvo i perspektivu. Uključivanje mladih omogućuje da se njihova iskustva, potrebe i prijedlozi učine vidljivima u procesima u kojima se razmatraju takva pitanja.

U hrvatskom institucionalnom okviru jedno od mjesta za takvo sudjelovanje predstavljaju savjeti mladih. Zakon o savjetima mladih njihov položaj povezuje sa sudjelovanjem mladih u odlučivanju o upravljanju javnim poslovima od interesa i značaja za mlade, njihovim aktivnim uključivanjem u javni život te informiranjem i savjetovanjem mladih na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini. Savjeti mladih pritom su određeni kao savjetodavna tijela koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih.[18]

Za Savjet mladih Općine Erdut to znači da njegova uloga ne proizlazi samo iz formalnog postojanja Savjeta kao tijela, nego iz njegove sposobnosti da održava vezu s mladima, prepoznaje njihove potrebe i interese, omogućuje njihovo uključivanje te ih kroz prijedloge, mišljenja i inicijative povezuje s procesima lokalnog odlučivanja. Kvaliteta participacije pritom ovisi i o stvarnom prostoru koji mladi imaju za uključivanje i utjecaj. Zbog toga je za razumijevanje rada Savjeta potrebno razlikovati različite razine i oblike participacije – od informiranja i savjetovanja do intenzivnijih oblika uključivanja i suradnje – što se detaljnije razmatra u sljedećem potpoglavlju.

2.2. Razine i oblici participacije mladih

Participacija mladih nije jedinstven proces niti svaki oblik uključivanja mladih podrazumijeva jednaku mogućnost utjecaja. Mladi mogu biti samo primatelji informacija, mogu biti pozvani iznijeti mišljenje o unaprijed oblikovanom prijedlogu, mogu sudjelovati u njegovu oblikovanju ili biti uključeni u partnerski odnos s donositeljima odluka. Zbog toga je pri procjeni kvalitete participacije važno promatrati ne samo jesu li mladi uključeni, nego i na koji su način uključeni, u kojoj fazi procesa te što se događa s njihovim prijedlozima nakon uključivanja.

Jedan od najpoznatijih modela za razumijevanje različitih stupnjeva sudjelovanja građana razvila je Sherry R. Arnstein 1969. godine u radu A Ladder of Citizen Participation. Autorica participaciju promatra prvenstveno kroz raspodjelu moći između građana i nositelja odlučivanja te razlikuje osam stupnjeva: manipulaciju, terapiju, informiranje, konzultacije, umirivanje (placation), partnerstvo, delegiranu moć i građansku kontrolu. Stupnjeve grupira u tri šire

[17] Vijeće Europe, Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2. izd., Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2015.
[18] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 1. i 2.

cjeline – neparticipaciju, različite oblike simboličnog uključivanja (tokenism) i građansku moć.[19]

Arnsteinin model nastao je u specifičnom društvenom i političkom kontekstu Sjedinjenih Američkih Država krajem 1960-ih te nije oblikovan posebno za sudjelovanje mladih. Njegova je vrijednost za ovaj vodič prije svega analitička: upozorava da postojanje aktivnosti koja se naziva participativnom samo po sebi ne govori koliko sudionici stvarno mogu utjecati na njezin sadržaj ili ishod. Informiranje građana, primjerice, važno je za kvalitetan participativni proces, ali ne omogućuje samo po sebi sudjelovanje u oblikovanju odluke. Konzultiranje omogućuje iznošenje mišljenja, ali ne jamči da će ono biti prihvaćeno. Partnerski oblici uključivanja podrazumijevaju veći stupanj zajedničkog rada i utjecaja.

U području participacije mladih Vijeće Europe primjenjuje pristup prilagođeniji lokalnom i regionalnom kontekstu. Revidirana Europska povelja o sudjelovanju mladih u lokalnom i regionalnom životu naglašava potrebu uspostavljanja odgovarajućih struktura i mehanizama koji mladima omogućuju sudjelovanje u raspravama i odlukama koje ih se tiču. Takve strukture trebaju stvarati uvjete za stvaran dijalog i partnerstvo između mladih i lokalnih odnosno regionalnih vlasti te mladima i njihovim predstavnicima omogućiti aktivnu ulogu u politikama koje na njih utječu.[20]

Oblici participacije pritom mogu biti različiti. Vijeće Europe među institucionalnim strukturama navodi, primjerice, savjete mladih, parlamente mladih i forume mladih, uz naglasak da se njihov oblik može prilagoditi potrebama mladih i lokalnom kontekstu. Za ostvarivanje stvarnog utjecaja posebno je važna uspostava trajnih, a ne samo jednokratnih struktura sudjelovanja.[21] Uz institucionalne oblike, participacija se može ostvarivati kroz javne rasprave i savjetovanja, radionice, fokusne skupine, ankete i istraživanja potreba, radne skupine, inicijative mladih, participativno planiranje, javno zagovaranje i druge metode kojima se mladima omogućuje izražavanje stavova i uključivanje u pitanja važna za njihov život i zajednicu. Priručnik Have Your Say! upravo zato participaciju mladih ne svodi na jednu metodu, nego obrađuje različite oblike, preduvjete i praktične pristupe njezinu ostvarivanju.[22]

Za praktičan rad Savjeta mladih korisno je navedene pristupe prevesti u jednostavan kontinuum participacije, koji pokazuje postupno povećavanje intenziteta uključivanja mladih i njihove mogućnosti utjecaja:

- Informiranje podrazumijeva pravodobno pružanje razumljivih i relevantnih informacija mladima o pitanjima, mogućnostima i procesima koji ih se tiču. Ono predstavlja važan preduvjet participacije, ali samo po sebi ne uključuje povratni utjecaj mladih na odluku.

[19] Arnstein, S. R., „A Ladder of Citizen Participation“, Journal of the American Institute of Planners, Vol. 35, No. 4, 1969., str. 216–224.
[20] Vijeće Europe, Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, Strasbourg: Council of Europe, 2003., III. dio, t. 57.–58., str. 31.
[21] Ibid., III. dio, t. 59.–60., str. 31.
[22] Vijeće Europe, Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2. izd., Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2015., pogl. 1.5. „Forms of youth participation“.

- Savjetovanje omogućuje mladima da iznesu mišljenja, potrebe i prijedloge, primjerice putem anketa, javnih rasprava, fokusnih skupina ili drugih oblika konzultacija. Ključno je pritom osigurati povratnu informaciju o tome na koji su način prikupljeni stavovi razmotreni.
- Uključivanje podrazumijeva aktivnije sudjelovanje mladih tijekom procesa – primjerice u utvrđivanju problema, određivanju potreba, razvoju prijedloga ili planiranju aktivnosti – umjesto njihova uključivanja tek nakon što je prijedlog već oblikovan.
- Suradnja označava zajednički rad mladih, Savjeta, tijela Općine i drugih relevantnih dionika na razvoju rješenja, inicijativa ili aktivnosti. U takvom procesu uloge i mogućnosti utjecaja pojedinih sudionika trebaju biti unaprijed jasne.
- Suodlučivanje predstavlja najintenzivniji oblik uključivanja u ovom praktičnom kontinuumu i podrazumijeva situacije u kojima mladi, u okviru pravno i institucionalno dopuštenih mehanizama, dijele određeni stupanj odgovornosti za donošenje odluke s drugim sudionicima procesa.

Slika 3. Praktični kontinuum participacije mladih

Izvor: izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut, prema konceptima participacije Arnstein (1969.) i Vijeća Europe (2003.; 2015.).

Važno je razlikovati razinu participacije od kvalitete participacije. Viša razina uključivanja nije nužno primjerena svakom pitanju niti svaki proces mora završiti suodlučivanjem. Važno je da odabrani oblik odgovara svrsi procesa te da je mladima od početka jasno o čemu mogu odlučivati, na što mogu utjecati i što će se dogoditi s njihovim prijedlozima.

Predloženi kontinuum nije preslikavanje Arnsteinine ljestvice niti službena klasifikacija Vijeća Europe. Riječ je o praktičnoj sintezi za potrebe ovog vodiča, oblikovanoj kako bi članovima Savjeta mladih olakšala odabir odgovarajuće razine uključivanja mladih u različitim situacijama. Njegova svrha nije rangirati pojedine aktivnosti, nego potaknuti promišljanje o tome koliko prostora za sudjelovanje i utjecaj određeni proces stvarno pruža.

Za Savjet mladih Općine Erdut to znači da različite situacije mogu zahtijevati različite oblike participacije. Informiranje mladih o mogućnostima koje su im dostupne, prikupljanje mišljenja o njihovim potrebama, uključivanje mladih u oblikovanje prijedloga Savjeta i suradnja s Općinom na pitanjima od interesa za mlade nemaju jednaku funkciju, ali mogu činiti međusobno povezane dijelove istog participativnog procesa. Posebno je važno da Savjet nakon uključivanja mladih zatvori komunikacijski krug – odnosno da ih informira o tome što je s njihovim prijedlozima učinjeno, jesu li upućeni nadležnim tijelima, kakav je odgovor dobiven

i koji su sljedeći koraci. Na taj se način participacija ne završava prikupljanjem mišljenja, nego se uspostavlja kontinuirana veza između mladih, Savjeta i procesa lokalnog odlučivanja.

2.3. Od sudjelovanja do utjecaja na donošenje odluka

Mogućnost sudjelovanja mladih predstavlja važnu pretpostavku participacije, ali sama po sebi ne osigurava da će njihovi stavovi imati utjecaj na procese odlučivanja. Razlika između formalnog uključivanja i stvarne participacije posebno dolazi do izražaja kada se promatra što se događa nakon što su mladi iznijeli svoje potrebe, mišljenja ili prijedloge. Ako ne postoji jasan način njihova razmatranja, povratna informacija ili mogućnost daljnjeg dijaloga, participativni proces može završiti prikupljanjem mišljenja bez vidljive povezanosti s odlukama koje slijede.

Na tu razliku upozorava i Arnstein, koja participaciju povezuje s mogućnošću utjecaja na ishod procesa. U njezinu modelu viši stupnjevi participacije povezani su s većom raspodjelom moći i većom mogućnošću građana da sudjeluju u određivanju planova i programa, dok samo postojanje konzultacija ne znači da će izneseni stavovi biti uzeti u obzir.[23]

Za rad s mladima to je važno upozorenje: broj sudionika, održanih savjetovanja ili prikupljenih prijedloga nije dovoljan pokazatelj stvarnog utjecaja ako nije poznato kako su rezultati uključivanja povezani s daljnjim procesom odlučivanja.

Utjecaj pritom ne treba poistovjećivati isključivo s prihvaćanjem prijedloga. U demokratskom procesu nije moguće očekivati da svaki prijedlog mladih bude usvojen niti je to mjerilo kvalitetne participacije. Različiti interesi, raspoloživi resursi, pravne nadležnosti i druge okolnosti mogu utjecati na konačnu odluku. Međutim, smislen participativni proces pretpostavlja da postoji mogućnost da se prijedlog čuje, razmotri i obrazloži njegov daljnji status, odnosno da sudionici dobiju informaciju o tome je li prijedlog prihvaćen, djelomično prihvaćen, upućen na daljnje razmatranje ili nije moguće postupiti po njemu.

Upravo zbog toga važan element participacije predstavlja povratna informacija. Ona zatvara komunikacijski krug između mladih i donositelja odluka te omogućuje mladima da razumiju rezultat vlastitog sudjelovanja. Vijeće Europe u pristupu participaciji mladih naglašava potrebu stvaranja stvarnih mogućnosti za uključivanje i utjecaj mladih te participaciju promatra kao proces koji treba voditi pozitivnim promjenama u životima mladih i društvu.[24] Povratna informacija u tom procesu nije samo završna obavijest, nego jedan od elemenata kojim se pokazuje da je sudjelovanje mladih bilo povezano s daljnjim postupanjem.

Za Savjet mladih posebno je važno razlikovati utjecaj Savjeta na proces odlučivanja od ovlasti za donošenje konačne odluke. Savjet mladih je savjetodavno tijelo, zbog čega njegova uloga nije preuzimanje nadležnosti Općinskog vijeća, općinskog načelnika ili drugih nadležnih tijela. Njegova se mogućnost utjecaja ostvaruje kroz raspravljanje o pitanjima od interesa za mlade, davanje mišljenja, prijedloga i preporuka, predlaganje mjera te druge aktivnosti utvrđene

[23] Arnstein, S. R., „A Ladder of Citizen Participation“, Journal of the American Institute of Planners, Vol. 35, No. 4, 1969., str. 216–221

[24] Vijeće Europe, Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2. izd., Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2015., uvodno poglavlje

zakonom.[25] Zakon istodobno predviđa mehanizme komunikacije Savjeta s predstavničkim i izvršnim tijelima, uključujući dostavu materijala za sjednice predstavničkog tijela te održavanje zajedničkih sastanaka na kojima se raspravlja o pitanjima od interesa za mlade i međusobnoj suradnji.[26]

Takav položaj Savjeta omogućuje da potrebe i prijedlozi mladih budu prevedeni u oblik prikladan za institucionalno razmatranje. Problem koji mladi prepoznaju u svojoj svakodnevici potrebno je najprije razumjeti i potkrijepiti relevantnim informacijama, zatim utvrditi kome je prijedlog potrebno uputiti i na koji ga je način moguće obrazložiti. Nakon upućivanja prijedloga potrebno je pratiti njegovo razmatranje, komunicirati s nadležnim tijelima te o rezultatu ponovno informirati mlade.

U praktičnom smislu taj se proces može prikazati jednostavnim slijedom:

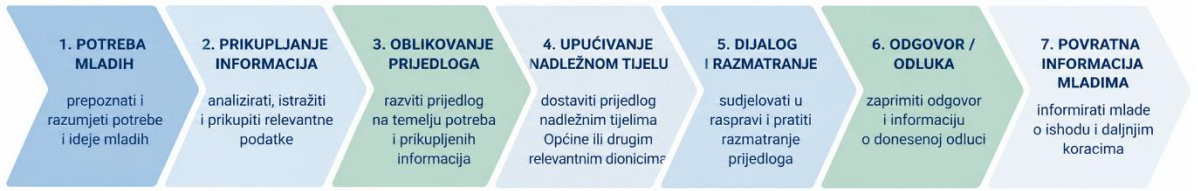

Slika 4. Od potrebe mladih do povratne informacije

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erčut.*

Pritom svaka inicijativa neće nužno proći sve navedene korake na jednak način. Jednostavnije pitanje može se riješiti neposrednom komunikacijom, dok složeniji prijedlog može zahtijevati dodatne podatke, uključivanje drugih dionika, financijsku procjenu ili dulje razdoblje razmatranja. Bitno je da Savjet može pratiti put prijedloga od prepoznate potrebe do dobivenog odgovora i mladima objasniti što je u tom procesu poduzeto.

Na taj način utjecaj Savjeta mladih ne treba promatrati samo kroz broj prihvaćenih prijedloga. Važni pokazatelji njegova djelovanja mogu biti i sposobnost prepoznavanja i argumentiranja potreba mladih, otvaranje određenog pitanja u institucionalnom prostoru, uspostavljanje dijaloga s nadležnim tijelima, uključivanje drugih relevantnih dionika te praćenje postupanja po upućenim inicijativama. Time Savjet ostvaruje svoju posredničku ulogu između mladih i lokalnih institucija te participaciju pretvara iz povremenog iznošenja mišljenja u strukturirani proces zastupanja potreba i interesa mladih.

[25] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 13.
[26] Ibid., čl. 24

3. SAVJET MLADIH OPĆINE ERDUT – MANDAT, ULOGA I ODGOVORNOSTI

Nakon razmatranja participacije mladih i različitih mogućnosti njihova utjecaja na procese odlučivanja, potrebno je preciznije odrediti položaj Savjeta mladih kao institucionalnog mehanizma putem kojeg se takvo sudjelovanje ostvaruje na lokalnoj razini. Savjet mladih ima zakonom utvrđen savjetodavni položaj, djelokrug i način rada, ali se njegova stvarna uloga ostvaruje kroz kontinuirano povezivanje mladih s tijelima lokalne samouprave te kroz pretvaranje njihovih potreba, stavova i prijedloga u teme koje mogu biti razmatrane u lokalnim procesima odlučivanja.

Razumijevanje pravnog i institucionalnog položaja Savjeta pritom je važno iz dva razloga. S jedne strane, članovima Savjeta omogućuje da koriste mehanizme koji su im zakonom i lokalnim aktima stavljeni na raspolaganje. S druge strane, jasno poznavanje granica savjetodavne uloge smanjuje mogućnost stvaranja očekivanja koja Savjet, s obzirom na svoje ovlasti, ne može samostalno ostvariti. Savjet mladih ne donosi odluke umjesto Općinskog vijeća, općinskog načelnika ili drugih nadležnih tijela, ali može otvarati pitanja od interesa za mlade, inicirati njihovo razmatranje, iznositi prijedloge i preporuke te pratiti način na koji se o njima dalje postupa.

U ovom se poglavlju stoga prikazuje pravni i institucionalni okvir djelovanja Savjeta mladih Općine Erdut, način njegova sastava, izbora i trajanja mandata te djelokrug, uloge i odgovornosti njegovih članova. Posebna se pozornost posvećuje povezivanju zakonskih odredbi s njihovim praktičnim značenjem za svakodnevni rad Savjeta.

3.1. Pravni i institucionalni okvir

Pravni položaj savjeta mladih u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o savjetima mladih, kojim se uređuju njihovo osnivanje i djelokrug, postupak izbora članova te druga pitanja važna za njihov rad. Zakonom je kao jedan od njegovih temeljnih ciljeva utvrđeno sudjelovanje mladih u odlučivanju o upravljanju javnim poslovima od interesa i značaja za mlade, njihovo aktivno uključivanje u javni život te informiranje i savjetovanje mladih u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.[27]

Savjeti mladih pritom su određeni kao savjetodavna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih. Na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini osnivaju ih predstavnička tijela jedinica samouprave, koja ujedno biraju njihove članove, u skladu sa Zakonom, propisima kojima se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava te općim aktima pojedine jedinice.[28]

Takvo zakonsko određenje važno je za razumijevanje položaja Savjeta mladih Općine Erdut. Savjet nije zasebno predstavničko tijelo mladih s ovlastima donošenja odluka koje obvezuju Općinu, nego institucionalizirani savjetodavni mehanizam putem kojeg se potrebe i interesi mladih mogu uključivati u lokalne procese odlučivanja. Njegova uloga stoga se ostvaruje kroz komunikaciju s mladima, razmatranje pitanja koja su za njih važna, oblikovanje mišljenja, prijedloga i preporuka te suradnju s tijelima Općine i drugim relevantnim dionicima.

[27] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 1.
[28] Ibid., čl. 2.

Zakon istodobno postavlja određene obveze jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kako bi takvo djelovanje bilo moguće. Savjeti mladih osnivaju se uz uvažavanje načela nediskriminacije, partnerstva, suradnje i aktivnog sudjelovanja mladih, a jedinice samouprave dužne su im, u okviru zakonom utvrđenih uvjeta, omogućiti podršku u informiranju i savjetovanju, sudjelovanje u radu predstavničkog tijela davanjem mišljenja, prijedloga i preporuka o pitanjima od interesa za mlade te uključivanje u aktivnosti suradnje, razmjene dobrih praksi i izrade politika za mlade.[29]

Za Savjet mladih Općine Erdut opći zakonski okvir dodatno se razrađuje lokalnim aktima. Odlukom o osnivanju Savjeta mladih Općine Erdut uređuju se pitanja njegova osnivanja i sastava te druga pitanja predviđena Zakonom. Izmjenom Odluke koju je Općinsko vijeće donijelo 15. lipnja 2026. godine utvrđeno je da Savjet mladih Općine Erdut ima pet članova, uključujući predsjednika i zamjenika predsjednika.[30]

To je u skladu s važećim Zakonom, prema kojem savjet mladih jedinice lokalne samouprave do 10.000 stanovnika može imati najmanje tri, a najviše pet članova, uključujući predsjednika i zamjenika predsjednika.[31]

Time se pravni okvir djelovanja Savjeta mladih Općine Erdut može promatrati kroz dvije međusobno povezane razine: zakonsku razinu, kojom su određeni položaj, temeljne ovlasti i način rada savjeta mladih u Republici Hrvatskoj, te lokalnu razinu, kojom se zakonske odredbe primjenjuju i pobliže uređuju u kontekstu Općine Erdut. Za članove Savjeta važno je poznavati obje razine jer se praktični rad – od sazivanja sjednica i donošenja programa rada do upućivanja prijedloga Općinskom vijeću – odvija upravo unutar tako uspostavljenog institucionalnog okvira.

3.2. Sastav, izbor i mandat članova

Članstvo u savjetu mladih namijenjeno je mladim osobama koje su povezane s lokalnom zajednicom u kojoj Savjet djeluje. U smislu Zakona o savjetima mladih, mladima se smatraju osobe koje u trenutku podnošenja kandidature za članstvo u savjetu mladih imaju od navršenih 15 do navršenih 30 godina života te prebivalište ili boravište na području jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave za koju se savjet mladih osniva.[32] Osoba istodobno ne može biti član savjeta mladih i član predstavničkog tijela jedinice koja ju je u savjet mladih izabrala.[33]

Kandidiranje za članstvo u Savjetu odvija se putem javnog poziva za isticanje kandidatura. Kandidature se podnose u pisanom i obrazloženom obliku, a mogu ih isticati Zakonom određeni predlagatelji: udruge koje su prema svojim statutima i djelatnostima usmjerene na rad s mladima i za mlade, udruge nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, učenička vijeća,

[29] Ibid., čl. 5.
[30] Općinsko vijeće Općine Erdut, Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju Savjeta mladih Općine Erdut, 15. lipnja 2026., čl. 1.
[31] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 8. st. 1.
[32] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 3. st. 1.
[33] Ibid., čl. 3. st. 3.

studentski zborovi, pomladci političkih stranaka, sindikalne ili strukovne organizacije te neformalne skupine mladih.[34]

Mogućnost kandidiranja putem neformalne skupine mladih posebno je važna jer omogućuje uključivanje mladih koji nisu članovi udruga ili drugih organiziranih oblika djelovanja. Broj mladih koji moraju činiti takvu skupinu ovisi o broju stanovnika jedinice lokalne samouprave: u jedinicama do 5.000 stanovnika skupinu mora činiti najmanje pet mladih, u jedinicama od 5.001 do 10.000 stanovnika najmanje deset mladih, a za veće jedinice Zakon propisuje odgovarajuće veći broj članova neformalne skupine.[35]

Postupak izbora započinje objavom javnog poziva na mrežnim stranicama jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Javni poziv mora sadržavati opis postupka izbora, uvjete za isticanje kandidatura te rokove za prijavu, provjeru ispunjavanja formalnih uvjeta i izbor članova. Nakon zaprimanja kandidatura nadležno radno tijelo predstavničkog tijela provjerava ispunjavaju li prijavljeni kandidati formalne uvjete te u roku od 15 dana od isteka roka za podnošenje prijava sastavlja izvješće i utvrđuje popis važećih kandidatura. Izvješće i popis objavljuju se i dostavljaju predstavničkom tijelu, koje na prvoj sjednici nakon njihove objave javnim glasovanjem bira članove Savjeta mladih.[36]

Važnu promjenu u odnosu na ranije zakonsko uređenje donijele su izmjene Zakona iz 2023. godine. Članovi savjeta mladih više se ne biraju zajedno sa zamjenicima članova, odnosno institut zamjenika člana uklonjen je iz zakonskih odredbi o sastavu i izboru savjeta mladih.[37]

Nakon izbora članova slijedi konstituiranje Savjeta mladih. Rezultati izbora objavljuju se na mrežnim stranicama jedinice, a Savjet se mora konstituirati u roku od 30 dana od dana objave rezultata izbora. Prvu sjednicu saziva predsjednik predstavničkog tijela, a Savjet se smatra konstituiranim izborom predsjednika. Predsjednika i zamjenika predsjednika biraju i razrješuju članovi Savjeta većinom glasova svih članova.[38]

U slučaju Savjeta mladih Općine Erdut, koji prema važećoj lokalnoj Odluci ima pet članova, uključujući predsjednika i zamjenika predsjednika, predsjednik i zamjenik predsjednika nisu dodatni članovi izvan utvrđenog broja članova Savjeta, nego se biraju između njegovih izabranih članova.[39]

[34] Ibid., čl. 9. st. 1. i 3.
[35] Ibid., čl. 9. st. 4.
[36] Ibid., čl. 10. st. 2.–8.
[37] Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih, Narodne novine, br. 83/23, čl. 3., 4., 6.–8.
[38] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 11. st. 1.–5
[39] Općinsko vijeće Općine Erdut, Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju Savjeta mladih Općine Erdut, 15. lipnja 2026., čl. 1.

3.2.1. Od kandidature do konstituiranja Savjeta

Postupak uspostave Savjeta može se sažeto prikazati kroz šest međusobno povezanih koraka:

Slika 5. Od kandidature do konstituiranja Savjeta mladih

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut, prema Zakonu o savjetima mladih (NN 41/14, 83/23).*

Ovakav slijed pokazuje da članstvo u Savjetu proizlazi iz formalno uređenog postupka koji započinje javnim pozivom, a završava konstituiranjem Savjeta izborom predsjednika. Istodobno omogućuje jasnije razlikovanje uloge Općinskog vijeća, koje bira članove Savjeta, od uloge samih članova, koji između sebe biraju predsjednika i zamjenika predsjednika.

3.2.2. Mandat članova Savjeta

Važeće zakonsko rješenje mandat članova savjeta mladih povezuje s mandatom predstavničkog tijela koje ih je izabralo. Članovi se biraju na razdoblje trajanja mandata predstavničkog tijela, pri čemu njihov mandat traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju sljedećih redovitih lokalnih izbora, odnosno do stupanja na snagu odluke o raspuštanju predstavničkog tijela u slučajevima utvrđenima zakonom.[40] Time je izmjenama Zakona iz 2023. napušteno ranije rješenje prema kojem su se članovi savjeta mladih birali na fiksno razdoblje od tri godine.

Dobna granica od 30 godina odnosi se na trenutak kandidiranja. Ako član Savjeta tijekom trajanja mandata navrši 30 godina, ne prestaje mu članstvo zbog navršene dobi, nego nastavlja s radom u Savjetu do isteka mandata na koji je izabran.[41]

Mandat pojedinog člana može prestati i prije isteka mandata Savjeta. Predstavničko tijelo razriješit će člana koji neopravdano izostane s najmanje 50 % sjednica Savjeta mladih u razdoblju od godinu dana, kao i člana koji sam zatraži razrješenje.[42] Zakonom su uređeni i daljnji postupci u slučaju prestanka članstva, kako bi se omogućio nastavak rada Savjeta u propisanom sastavu.

Navedene odredbe imaju i praktično značenje. Članstvo u Savjetu nije samo formalno imenovanje, nego pretpostavlja kontinuirano sudjelovanje u njegovu radu. Redovito sudjelovanje na sjednicama, priprema za raspravu, izvršavanje preuzetih zadataka, sudjelovanje u aktivnostima Savjeta i održavanje komunikacije s mladima važni su za kontinuitet njegova

[40] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 12. st. 1.
[41] Ibid., čl. 12. st. 3.
[42] Ibid., čl. 12. st. 2.

djelovanja. To je osobito značajno u Savjetu s manjim brojem članova, u kojem odsutnost ili neaktivnost pojedinog člana može imati veći utjecaj na rad cijelog tijela.

3.3. Uloge, odgovornosti i djelokrug rada

Zakonski položaj Savjeta mladih kao savjetodavnog tijela konkretizira se kroz njegov djelokrug rada. Savjet nije zamišljen samo kao mjesto na kojem članovi raspravljaju o pitanjima mladih, nego kao tijelo koje prepoznaje pitanja od interesa za mlade, o njima oblikuje mišljenja i prijedloge, pokreće inicijative te ih povezuje s radom nadležnih tijela lokalne samouprave. Zakon mu pritom daje više međusobno povezanih mogućnosti djelovanja.[43]

Savjet mladih raspravlja o pitanjima značajnima za njegov rad i o pitanjima iz djelokruga predstavničkog tijela koja su od interesa za mlade. U okviru toga može predstavničkom tijelu davati mišljenja prilikom donošenja akata od posebnog interesa za mlade, predlagati raspravu o pojedinim pitanjima i način njihova rješavanja te davati prijedloge i mišljenja o programima i drugim pitanjima važnima za mlade.[44]

Uloga Savjeta time nije ograničena na reagiranje na već pripremljene prijedloge Općine. Savjet može i sam prepoznati određeni problem ili potrebu mladih te inicirati njegovo razmatranje. Upravo je ta mogućnost važna za njegovu posredničku ulogu: pitanja koja mladi prepoznaju u svakodnevnom životu mogu se kroz rad Savjeta prikupiti, analizirati i oblikovati u argumentirane prijedloge koji se zatim upućuju nadležnim tijelima.

Djelokrug Savjeta obuhvaća i sudjelovanje u izradi, provedbi i praćenju provedbe lokalnih programa za mlade, davanje pisanih očitovanja i prijedloga nadležnim tijelima o potrebama i problemima mladih te poticanje informiranja mladih o pitanjima važnima za njihov položaj. Savjet također može poticati međusobnu suradnju savjeta mladih, suradnju i razmjenu iskustava s organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim dionicima te predlagati i davati na odobravanje programe kojima se unapređuje položaj mladih u lokalnoj zajednici.[45]

Takav djelokrug pokazuje da Savjet istodobno može imati nekoliko povezanih uloga. Može djelovati kao kanal komunikacije između mladih i Općine, kao zagovaratelj potreba i interesa mladih, kao izvor prijedloga i inicijativa, ali i kao partner u planiranju i provedbi aktivnosti i politika za mlade. Pritom je važno da svoje stavove ne temelji isključivo na mišljenju vlastitih članova. Savjet predstavlja institucionalni prostor participacije mladih, zbog čega bi prijedlozi koje upućuje trebali, kad god je to moguće, proizlaziti iz komunikacije sa širim krugom mladih i biti potkrijepljeni raspoloživim podacima, rezultatima savjetovanja, istraživanja potreba ili drugim relevantnim informacijama.

[43] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 13.
[44] Isto, čl. 13.
[45] Isto, čl. 13.

3.3.1. Što Savjet mladih jest, a što nije?

Granice djelovanja Savjeta pritom ne treba promatrati kao ograničenje njegove važnosti. Savjetodavna uloga znači da Savjet ne donosi konačne odluke iz nadležnosti Općine, ali mu omogućuje da na njihov sadržaj nastoji utjecati kroz argumentirane prijedloge, mišljenja, preporuke, inicijative i neposredan dijalog s donositeljima odluka. Njegov se utjecaj stoga ostvaruje kvalitetom prijedloga, sposobnošću otvaranja relevantnih pitanja i kontinuitetom njihova zastupanja, a ne formalnom ovlašću da samostalno odlučuje.

SAVJET MLADIH JEST	SAVJET MLADIH NIJE
savjetodavno tijelo Općine.	tijelo koje **samostalno donosi odluke** u ime Općine.
institucionalni kanal za potrebe, stavove i prijedloge mladih.	**zamjena** za Općinsko vijeće, općinskog načelnika ili upravna tijela.
zagovaratelj prava, potreba i interesa mladih.	**udruga** ili druga organizacija civilnog društva.
prostor dijaloga između mladih i donositelja odluka.	predstavnik samo **osobnih stavova** svojih članova.
inicijator prijedloga, mišljenja, preporuka i rasprava.	tijelo čija se uloga svodi na **organiziranje događanja** za mlade.
partner u pitanjima i politikama koje se odnose na mlade.	tijelo koje može **jamčiti** da će svaki njegov prijedlog biti prihvaćen.

Slika 6. Savjet mladih – uloga i granice djelovanja

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut, prema Zakonu o savjetima mladih (NN 41/14, 83/23).*

3.3.2. Odgovornost članova Savjeta

Zakonom propisane mogućnosti djelovanja istodobno podrazumijevaju odgovornost članova za način na koji Savjet obavlja svoju ulogu. Ta se odgovornost ne odnosi samo na sudjelovanje na sjednicama, nego i na pripremu za raspravu, informiranje o pitanjima koja se razmatraju, komunikaciju s mladima, izvršavanje preuzetih zadataka te praćenje postupanja po prijedlozima i inicijativama Savjeta.

Posebno je važno razlikovati osobni stav člana od stajališta Savjeta kao tijela. Članovi mogu imati različita mišljenja o pojedinom pitanju, ali mišljenja, prijedlozi i preporuke koji se službeno upućuju u ime Savjeta trebaju proizlaziti iz postupka rasprave i odlučivanja unutar Savjeta. Zakon zbog toga uređuje način donošenja odluka te propisuje da Savjet mladih donosi odluke većinom glasova ako je na sjednici nazočna većina članova, osim kada je Zakonom drukčije određeno.[46]

Važan element odgovornog djelovanja predstavlja i sprječavanje sukoba interesa. Član Savjeta koji ima neposredan osobni interes u donošenju odluke o pojedinom pitanju može sudjelovati

[46] Ibid., čl. 16.

u raspravi o tom pitanju, ali je izuzet od glasovanja.[47] Time se štiti vjerodostojnost Savjeta i osigurava da se odluke koje se predstavljaju kao stajališta Savjeta donose na transparentan način.

Odgovornost Savjeta postoji i prema mladima čije potrebe i interese nastoji zastupati. Zbog toga njegov rad ne bi trebao završavati upućivanjem prijedloga Općini. Potrebno je pratiti što se s prijedlogom događa, prema potrebi nastaviti komunikaciju s nadležnim tijelima te mladima pružiti povratnu informaciju o rezultatu. Time se zakonski djelokrug Savjeta povezuje s participativnim procesom opisanim u prethodnom poglavlju – od prepoznavanja potrebe mladih do institucionalnog prijedloga, njegova praćenja i povratne informacije mladima.

Savjet pritom ne mora sva pitanja obrađivati isključivo na svojim sjednicama. Za pojedina područja svojeg djelovanja može osnivati stalne ili povremene radne skupine, a u njihov rad prema potrebi uključiti i osobe koje nisu članovi Savjeta, ali mogu svojim znanjem ili iskustvom pridonijeti razmatranju određenog pitanja. Zakon omogućuje i organiziranje foruma, tribina i radionica radi boljeg upoznavanja potreba i interesa mladih te šireg uključivanja mladih u rad Savjeta.[48] Takvi mehanizmi posebno su korisni kada Savjet želi prikupiti mišljenja većeg broja mladih ili uključiti stručnjake i druge dionike prije oblikovanja određenog prijedloga.

Na taj način djelokrug Savjeta mladih treba promatrati kao kombinaciju institucionalnog savjetovanja, zastupanja potreba mladih, iniciranja prijedloga, uključivanja mladih i suradnje s drugim dionicima. Zakonski okvir daje Savjetu mogućnosti za takvo djelovanje, dok kvaliteta njegova stvarnog utjecaja ovisi o tome koliko ih sustavno i aktivno koristi. Upravo zato se u sljedećem poglavlju prelazi s pitanja što Savjet može i treba raditi na pitanje kako njegov rad organizirati i provoditi u praksi.

4. METODOLOGIJA RADA SAVJETA MLADIH OPĆINE ERDUT

Učinkovitost Savjeta mladih ne ovisi samo o zakonom utvrđenom djelokrugu, nego i o načinu na koji Savjet organizira svoj svakodnevni rad. Prepoznavanje potreba mladih, određivanje prioriteta, oblikovanje prijedloga i inicijativa, komunikacija s nadležnim tijelima te praćenje rezultata zahtijevaju strukturiran pristup koji omogućuje da se pojedinačne ideje pretvore u aktivnosti s jasno određenim ciljem i očekivanim rezultatom.

Metodologija rada predstavljena u ovom poglavlju polazi od jednostavnog načela: rad Savjeta treba započinjati potrebama mladih, a završavati praćenjem rezultata i povratnom informacijom mladima. Između tih dviju točaka potrebno je prikupiti i analizirati relevantne informacije, odrediti prioritete, planirati aktivnosti, utvrditi nadležnosti i moguće partnere te odabrati odgovarajući način djelovanja.

Takav pristup ne znači da svaki prijedlog mora prolaziti kroz jednak ili složen postupak. Jednostavnije pitanje može zahtijevati samo nekoliko koraka i neposrednu komunikaciju s nadležnim tijelom, dok će složenija inicijativa zahtijevati dodatno istraživanje, uključivanje većeg broja mladih i drugih dionika, procjenu potrebnih resursa te dulje praćenje provedbe.

[47] Ibid., čl. 16.
[48] Ibid., čl. 18.

Važno je da Savjet u svakom trenutku može odgovoriti na tri osnovna pitanja: što želimo postići, zašto je to važno mladima i što trebamo poduzeti da bismo došli do rezultata?

U nastavku se metodologija rada Savjeta razrađuje kroz organizaciju njegova rada, postupak pretvaranja potreba mladih u inicijative, planiranje aktivnosti i programa rada, organizaciju sastanaka i donošenje odluka te komunikaciju i uključivanje mladih.

4.1. Načela i organizacija rada

Kvalitetan rad Savjeta mladih pretpostavlja više od održavanja zakonom propisanih sjednica. Sjednice predstavljaju mjesto rasprave i formalnog donošenja odluka, ali između njih se odvija značajan dio rada: komunikacija s mladima, prikupljanje informacija, priprema prijedloga, dogovaranje aktivnosti, suradnja s Općinom i drugim dionicima te praćenje prethodno pokrenutih inicijativa.

Zbog toga je korisno rad Savjeta organizirati kao kontinuirani proces, a ne kao niz međusobno nepovezanih sjednica i aktivnosti. Pojedina pitanja koja Savjet razmatra trebala bi imati svoj tijek – od trenutka kada je određena potreba ili problem prepoznat do trenutka kada je poznato što je u vezi s njim poduzeto i kakav je rezultat ostvaren.

Rad Savjeta trebao bi prije svega biti povezan s mladima koje predstavlja. To znači da teme kojima će se Savjet baviti ne bi trebale proizlaziti samo iz interesa njegovih članova, nego i iz potreba koje mladi iskazuju kroz razgovore, ankete, radionice, javne forume, društvene mreže ili druge oblike komunikacije. Članovi Savjeta pritom mogu prvi prepoznati određeni problem, ali prije oblikovanja prijedloga korisno je provjeriti radi li se o potrebi koju prepoznaje širi krug mladih i što se o njoj već zna.

Ne mora svaka tema zahtijevati opsežno istraživanje. Za jednostavnije pitanje ponekad će biti dovoljan razgovor s mladima i provjera nekoliko relevantnih informacija. Kod složenijih pitanja bit će potrebno prikupiti podatke, razgovarati s nadležnim tijelima ili ustanovama i utvrditi postoje li već planirane aktivnosti ili moguća rješenja. Na taj se način izbjegava da Savjet predlaže rješenje prije nego što dovoljno dobro razumije problem.

Istodobno, Savjet neće moći baviti se svim pitanjima koja mladi prepoznaju kao važna. Odabir prioriteta zato je jedan od važnijih dijelova njegova rada. Pri tome nije dovoljno procijeniti samo koliko je određena tema zanimljiva članovima Savjeta. Potrebno je razmotriti koliko mladih problem obuhvaća, koliko je značajan, može li Savjet na njega realno utjecati, tko je za njegovo rješavanje nadležan te postoje li vrijeme, partneri i drugi potrebni resursi. Tema koja trenutačno ne može postati prioritet ne mora biti odbačena – može se evidentirati i ponovno razmotriti kada se za njezino rješavanje stvore bolji uvjeti.

Kada Savjet odluči djelovati, korisno je unaprijed odrediti što želi postići i tko će što napraviti. Kod manje aktivnosti to može biti nekoliko jednostavnih dogovora, dok složenija inicijativa zahtijeva jasnije definirane ciljeve, aktivnosti, rokove, odgovorne osobe, suradnike i potrebna sredstva. Ista se logika primjenjuje i pri izradi godišnjeg programa rada, u kojem se utvrđene

potrebe i potencijali povezuju s ciljevima, aktivnostima, pokazateljima, vremenskim okvirom, suradnicima i potrebnim sredstvima.[49]

Posebno je važno da se odgovornost za rad ne koncentrira samo na predsjednika Savjeta. Predsjednik ima posebnu ulogu u organizaciji i predstavljanju rada Savjeta, ali kvalitetan rad pretpostavlja aktivno sudjelovanje svih članova. Ovisno o temi i interesima članova, zadaci se mogu podijeliti – netko može prikupiti podatke, netko razgovarati s mladima, pripremiti nacrt prijedloga ili kontaktirati određenu ustanovu. Takva podjela rada ne mora biti formalizirana za svaki manji zadatak, ali treba biti jasno tko je što preuzeo i do kada.

Savjet pritom ne mora sve raditi sam. Za pitanje javnog prijevoza, primjerice, korisniji će biti razgovor s nadležnim službama i mladima koji prijevoz koriste nego rasprava ograničena na članove Savjeta. Kod teme vezane uz obrazovanje, sport, kulturu ili mentalno zdravlje mogu biti potrebni sasvim drugi sugovornici. Zakon upravo zato omogućuje osnivanje radnih skupina te organiziranje foruma, tribina i radionica, čime se u rad Savjeta mogu uključiti i osobe koje nisu njegovi članovi.[50]

I konačno, inicijativa nije završena onda kada je prijedlog poslan. Ako je Savjet određeno pitanje otvorio, trebao bi znati je li prijedlog razmotren, postoji li odgovor nadležnog tijela, što je moguće provesti i koji su sljedeći koraci. Ako su mladi sudjelovali u prepoznavanju problema ili oblikovanju prijedloga, potrebno im je prenijeti i što se nakon toga dogodilo. Time se rad Savjeta ne svodi na niz nepovezanih aktivnosti, nego se gradi kontinuitet između potreba mladih, djelovanja Savjeta i rezultata tog djelovanja.

4.1.1. Organizacija rada između sjednica

Za osiguravanje kontinuiteta rada korisno je da Savjet, uz održavanje formalnih sjednica, vodi jednostavnu evidenciju otvorenih pitanja, dogovorenih zadataka i pokrenutih inicijativa. Takva evidencija ne mora biti složena, ali treba omogućiti jasan pregled preuzetih obveza i njihova izvršavanja. Za svako otvoreno pitanje potrebno je zabilježiti što je potrebno učiniti, tko je odgovoran za provedbu, koji je predviđeni rok, kome je prijedlog ili upit upućen te u kojoj se fazi postupanja trenutačno nalazi.

Evidencija predstavlja interni organizacijski alat i ne zamjenjuje zapisnik sjednice ni drugu propisanu dokumentaciju. Njezina je svrha omogućiti operativno praćenje rada između sjednica kako bi članovi Savjeta imali uvid u dogovorene aktivnosti, raspodjelu odgovornosti i preostale obveze. Za tu se namjenu može koristiti *Predložak 1. Evidencija otvorenih pitanja, zadataka i inicijativa Savjeta mladih, koji je sastavni dio poglavlja 7. ovog vodiča.*

U organizaciji rada važno je razlikovati redovite aktivnosti od pojedinačnih inicijativa. Redovite aktivnosti, poput održavanja sjednica, komunikacije s mladima, sudjelovanja u radu Općinskog vijeća kada se razmatraju pitanja od interesa za mlade te pripreme programa rada, čine osnovu funkcioniranja Savjeta. Pojedinačne inicijative proizlaze iz konkretnih potreba,

[49] Središnji državni ured za demografiju i mlade, Predložak za izradu programa rada savjeta mladih, Zagreb, ožujak 2023., dostupno na mrežnim stranicama Ministarstva demografije i useljeništva: https://mdu.gov.hr/istaknute-teme/mladi-4064/savjeti-mladih-4069/izrada-programa-rada-savjeta-mladih/, pristupljeno 6. listopada 2026.
[50] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 18.

problema ili prilika prepoznatih u lokalnoj zajednici te mogu zahtijevati zasebno planiranje, uključivanje dodatnih dionika i utvrđivanje posebnog vremenskog okvira.

Redovito ažuriranje evidencije omogućuje pravodobno prepoznavanje zadataka koji nisu izvršeni u predviđenim rokovima, utvrđivanje razloga mogućih odstupanja i dogovaranje daljnjih koraka. Takav način rada pridonosi odgovornijoj raspodjeli zaduženja, boljoj međusobnoj koordinaciji članova te očuvanju kontinuiteta djelovanja Savjeta, neovisno o dinamici održavanja njegovih sjednica.

4.2. Od potreba mladih do inicijative Savjeta

Rad na inicijativi započinje prepoznavanjem pitanja koje je mladima važno, ali sama uočena potreba još nije dovoljna za oblikovanje prijedloga. Prije djelovanja potrebno je razumjeti problem, provjeriti koliko je relevantan za mlade, utvrditi njegove moguće uzroke i procijeniti može li Savjet svojim djelovanjem pridonijeti promjeni. Nakon toga slijede određivanje prioriteta, prepoznavanje nadležnih i drugih relevantnih dionika te oblikovanje konkretnog prijedloga ili inicijative.[51]

Potrebe mladih mogu se prepoznati kroz neposredne razgovore, ankete, radionice, javne forume i druge oblike savjetovanja, ali i kroz dostupne podatke, strateške dokumente, prijedloge organizacija koje rade s mladima ili pitanja koja se pojavljuju u komunikaciji s Općinom. Važno je kombinirati različite izvore kako se rad Savjeta ne bi temeljio samo na iskustvima i interesima njegovih članova.

Na području Općine Erdut već su provedene participativne aktivnosti u kojima su mladi iznosili svoja iskustva, potrebe i prijedloge, među ostalim u okviru projekta TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?. Rezultati takvih aktivnosti mogu poslužiti kao početni izvor informacija za rad Savjeta, koji ih prema potrebi može dodatno provjeriti i nadopuniti neposrednom komunikacijom s mladima.[52]

Proces od prepoznate potrebe do inicijative ne mora biti jednak za svako pitanje. Jednostavnije teme mogu zahtijevati samo provjeru nekoliko činjenica i razgovor s nadležnim tijelom, dok složeniji problemi mogu zahtijevati detaljniju analizu, uključivanje većeg broja mladih i drugih dionika te razmatranje više mogućih rješenja.

4.2.1. Prepoznavanje i provjera potrebe

Kada se određena potreba ili problem pojavi, prvi zadatak Savjeta nije odmah osmisliti rješenje. Najprije treba utvrditi što je zapravo problem, koga se tiče i na čemu se temelji zaključak da je potrebno djelovati.

Primjerice, izjava „mladi nemaju dovoljno sadržaja“ može biti početna informacija, ali sama po sebi nije dovoljna za oblikovanje kvalitetnog prijedloga. Potrebno je utvrditi o kojim je

[51] Goździk-Ormel, Ž., Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, New Edition, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2015., pogl. 4.2. i 5.2.
[52] Općina Erdut, Održan politički forum „I mlade se pita – sudjeluj u donošenju odluka“, 13. ožujka 2026., dostupno na mrežnim stranicama Općine Erdut: https://opcina-erdut.hr/novosti/odrzan-politicki-forum-i-mlade-se-pita-sudjeluj-u-donosenju-odluka/ , pristupljeno 6. listopada 2026.

sadržajima riječ, kojim skupinama mladih nedostaju, postoje li već sadržaji koji se nedovoljno koriste, zbog čega mladima nisu dostupni ili privlačni te što sami mladi smatraju potrebnim.

Način provjere ovisit će o samom pitanju. Za neku temu može biti dovoljno nekoliko razgovora i provjera dostupnih informacija, dok će za drugu biti korisno provesti kratku anketu, razgovarati s određenom skupinom mladih, organizirati raspravu ili zatražiti podatke od Općine, škole, ustanove ili druge relevantne organizacije. Cilj nije prikupiti što više podataka, nego prikupiti dovoljno relevantnih informacija za razumijevanje potrebe i odlučivanje o daljnjem postupanju.[53]

U ovoj fazi korisno je odgovoriti na nekoliko osnovnih pitanja:

- Što je problem ili potreba?
- Koga se tiče?
- Kako znamo da postoji?
- Što mladi o tome govore?
- Što još trebamo saznati prije nego što predložimo rješenje?

Odgovori na ta pitanja pomažu da se početna tvrdnja ili pojedinačno zapažanje pretvori u jasnije definiranu potrebu, na temelju koje Savjet može odlučiti treba li i na koji način nastaviti djelovati.

4.2.2. Analiza uzroka i posljedica problema

Nakon što je potreba dovoljno jasno prepoznata i provjerena, potrebno je razmotriti zbog čega problem nastaje i kakve posljedice proizvodi. Ono što je na prvi pogled vidljivo često je samo jedan dio problema, pa prerano usmjeravanje na rješenje može dovesti do aktivnosti koja ne djeluje na njegove stvarne uzroke.

Primjerice, ako mladi slabo sudjeluju u određenim aktivnostima, razlog ne mora biti nedostatak interesa. Aktivnosti se možda održavaju u neprikladno vrijeme ili na teško dostupnom mjestu, informacije ne dolaze do mladih, sadržaj ne odgovara njihovim interesima ili mladi nisu bili uključeni u njegovo osmišljavanje. Različiti uzroci zahtijevat će i različite odgovore.

Kod složenijih pitanja Savjet može koristiti stablo problema – jednostavan alat kojim se središnji problem povezuje s njegovim mogućim uzrocima i posljedicama. Takav prikaz pomaže razlikovati uzroke od posljedica i usmjeriti raspravu prema onim dijelovima problema na koje je moguće djelovati.[54]

[53] Goździk-Ormel, Ž., Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, New Edition, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2015.
[54] European Commission, Aid Delivery Methods, Volume 1: Project Cycle Management Guidelines, European Commission, Brussels, 2004., str. 67.–69.

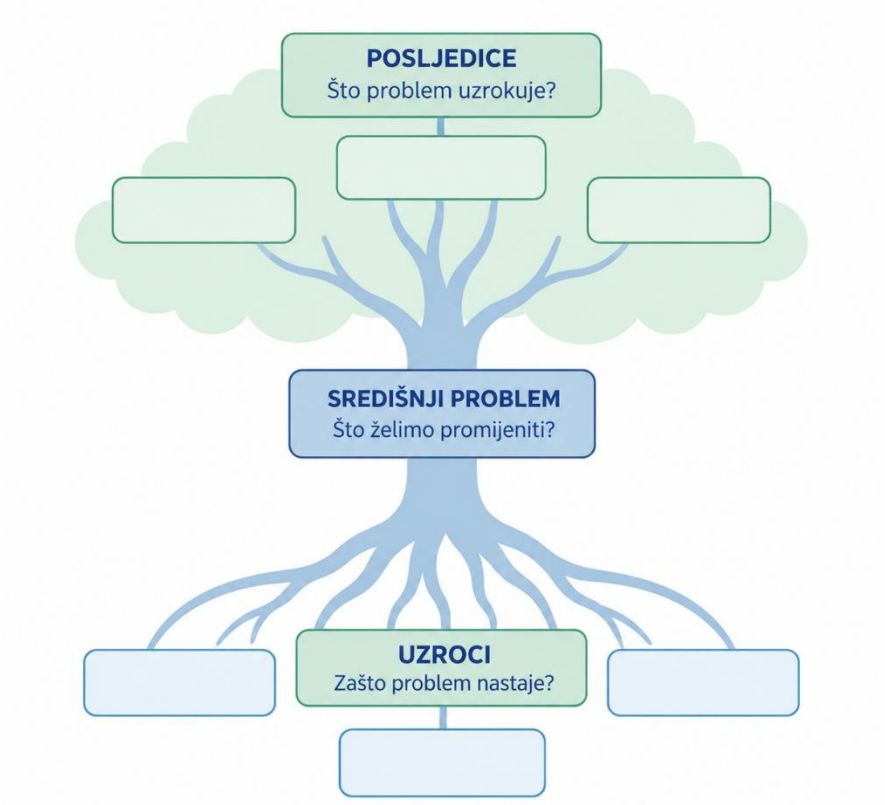

Slika 7. Stablo problema – odnos uzroka, središnjeg problema i posljedica
Izvor: prilagođeno prema European Commission, Project Cycle Management Guidelines, 2004.

Stablo problema nije potrebno izrađivati za svako pitanje kojim se Savjet bavi. Kod jednostavnijih problema uzrok i mogući način djelovanja mogu biti dovoljno jasni već nakon početne provjere. Alat je posebno koristan kada postoji više mogućih uzroka, različita tumačenja problema ili više povezanih posljedica.

Analiza pritom ne mora završiti utvrđivanjem svih mogućih uzroka. Za rad Savjeta važnije je prepoznati one na koje se može utjecati izravno ili posredno te razlikovati pitanja koja su u nadležnosti Općine od onih za koja je potrebno uključiti druge institucije i dionike. Na taj se način analiza problema povezuje s izborom realnog područja djelovanja Savjeta.

4.2.3. Određivanje prioriteta

Savjet će tijekom mandata vjerojatno prepoznati više potreba nego što ih istodobno može pretvoriti u aktivnosti i inicijative. Zbog toga je potrebno odrediti kojim će se pitanjima baviti prioritetno, koja može planirati za kasnije, a za koja je prije djelovanja potrebno prikupiti dodatne informacije ili stvoriti odgovarajuće uvjete.

Prioritet ne mora uvijek biti najveći ili najsloženiji problem. Ponekad je opravdano najprije djelovati na pitanje koje se može riješiti u kraćem roku i donijeti konkretnu korist mladima, dok će složeniji problem zahtijevati postupno prikupljanje informacija, uključivanje partnera ili dugoročnije zagovaranje. Pri planiranju programa rada potrebe se zato povezuju s ciljevima,

konkretnim aktivnostima, rokovima, pokazateljima rezultata, suradnicima i potrebnim sredstvima.[55]

Kako odluka o prioritetima ne bi ovisila samo o tome koja je tema u određenom trenutku najviše zastupljena, Savjet može usporediti prepoznate potrebe prema nekoliko kriterija. Korisno je razmotriti važnost i hitnost problema, broj mladih na koje se odnosi, mogućnost Savjeta da pridonese promjeni te izvedivost mogućeg djelovanja.

Usporedba prema zajedničkim kriterijima nije zamišljena kao stroga formula niti je potrebno svakom kriteriju dodjeljivati bodove. Njezina je svrha pomoći članovima da razmotre više opravdanih potreba i obrazlože zašto je određeno pitanje odabrano kao prioritet. Za strukturiranu usporedbu može se koristiti Predložak 2. Matrica za određivanje prioriteta, koji je sastavni dio poglavlja 7. ovog vodiča.

Ako se pokaže da za neku važnu temu trenutačno ne postoje uvjeti za djelovanje, ona se može evidentirati i ponovno razmotriti kada se prikupe dodatne informacije, uključe potrebni partneri ili stvore drugi preduvjeti. Time se osigurava da određivanje prioriteta ne znači zanemarivanje ostalih prepoznatih potreba, nego odgovorno usmjeravanje raspoloživih mogućnosti Savjeta prema pitanjima na kojima može ostvariti konkretan doprinos.

4.2.4. Tko može utjecati na rješavanje problema?

Nakon što Savjet utvrdi problem i odluči da će se njime baviti, potrebno je prepoznati tko o tom pitanju odlučuje, tko raspolaže potrebnim informacijama, tko može pomoći u njegovu rješavanju, a na koga će moguća promjena utjecati.

To je posebno važno jer Savjet nije nadležan za rješavanje svakog problema koji mladi prepoznaju. Njegova uloga može biti da problem učini vidljivim, prikupi argumente, utvrdi kome se potrebno obratiti, poveže zainteresirane strane te prema nadležnom tijelu uputi prijedlog ili inicijativu.

Kod jednostavnijih pitanja bit će dovoljno utvrditi nadležno tijelo ili osobu kojoj se Savjet treba obratiti. Složenije inicijative mogu uključivati veći broj dionika s različitim interesima, odgovornostima i mogućnostima utjecaja. U takvim je slučajevima korisna analiza dionika, kojom se prepoznaju pojedinci, skupine i institucije povezani s problemom te razmatra njihov interes i mogući utjecaj na njegovo rješavanje.[56]

U radu Savjeta mladih dionici mogu biti tijela Općine, škole i druge ustanove, udruge i sportski klubovi, stručnjaci, pružatelji određenih usluga, neformalne skupine, drugi savjeti mladih te, prije svega, mladi na koje se određeno pitanje odnosi. Nije potrebno jednako uključivati sve prepoznate dionike. Važnije je utvrditi s kim treba surađivati, koga konzultirati, od koga zatražiti informacije i koga informirati o inicijativi i njezinim rezultatima.

---

[55] Središnji državni ured za demografiju i mlade, u suradnji s Hrvatskom zajednicom županija, Udrugom gradova u Republici Hrvatskoj, Koordinacijom županijskih savjeta mladih Republike Hrvatske i Udrugom Info Zona, Predložak za izradu programa rada savjeta mladih, Zagreb, ožujak 2023., dostupno na mrežnim stranicama Ministarstva demografije i useljeništva: https://mdu.gov.hr/istaknute-teme/mladi-4064/savjeti-mladih-4069/izrada-programa-rada-savjeta-mladih/ , pristupljeno 6. listopada 2026.

[56] European Commission, Aid Delivery Methods, Volume 1: Project Cycle Management Guidelines, European Commission, Brussels, 2004., str. 61.–66.

Jednostavan način za takvu procjenu jest mapa dionika, u kojoj se dionici raspoređuju prema razini njihova interesa za određeno pitanje i mogućnosti utjecaja na njegovo rješavanje. Položaj pojedinog dionika nije stalan – ovisit će o konkretnoj temi kojom se Savjet bavi.

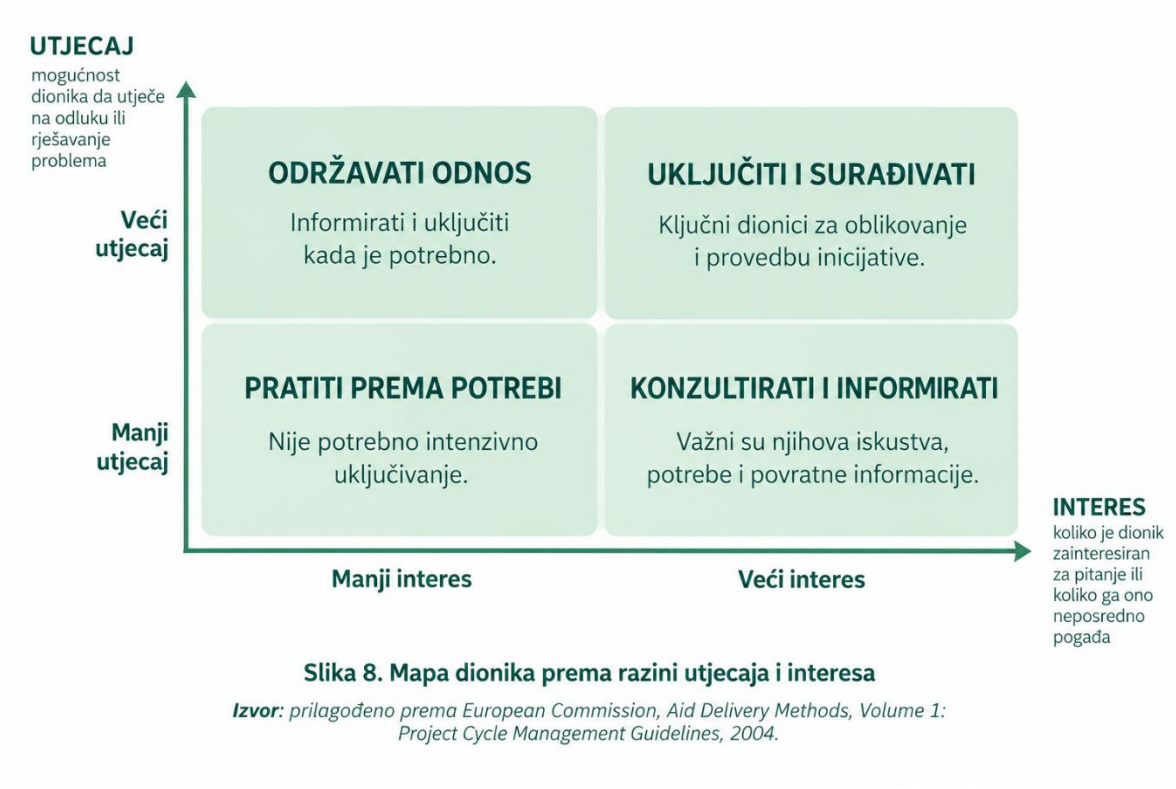

Slika 8. Mapa dionika prema razini utjecaja i interesa

***Izvor**: prilagođeno prema European Commission, Aid Delivery Methods, Volume 1: Project Cycle Management Guidelines, 2004.*

Mapa dionika nije sama sebi svrha. Njezina je vrijednost u tome što Savjetu pomaže odabrati odgovarajući način komunikacije i uključivanja pojedinih dionika. Dionike s velikim interesom i velikim utjecajem u pravilu će biti potrebno uključiti u ranijoj fazi, dok će kod drugih biti dovoljno savjetovanje, razmjena informacija ili povremeno praćenje. Detaljnije planiranje suradnje i komunikacije s pojedinim skupinama dionika obrađuje se u 5. poglavlju vodiča.

4.2.5. Oblikovanje inicijative

Nakon što je potreba jasno određena, razmotreni su njezini uzroci, procijenjen prioritet i prepoznati relevantni dionici, Savjet može oblikovati konkretan prijedlog ili inicijativu.

Inicijativa ne mora biti opsežan dokument. Kod jednostavnijeg pitanja može biti dovoljan jasno obrazložen prijedlog upućen nadležnom tijelu, dok složenija pitanja mogu zahtijevati dodatne podatke, rezultate savjetovanja s mladima, obrazloženje mogućeg rješenja, procjenu potrebnih resursa ili uključivanje drugih dionika.

Neovisno o opsegu, iz inicijative bi trebalo biti jasno koji je problem ili potreba prepoznata, na temelju čega, na koga se odnosi, što Savjet predlaže, kome se prijedlog upućuje i što se njime želi postići. Takav pristup omogućuje da prijedlog bude povezan s prethodno utvrđenom potrebom, ali i dovoljno konkretan da ga nadležno tijelo može razmotriti.[57]

[57] Središnji državni ured za demografiju i mlade et al., op. cit. u bilj. 49.

Primjerice, umjesto općenitog zahtjeva „potrebno je poboljšati prijevoz za mlade“, inicijativa bi trebala pokazati u čemu se konkretno problem prijevoza sastoji, koje skupine mladih pogađa i kada, kako je Savjet to utvrdio te koja se promjena predlaže i kojem je tijelu potrebno uputiti prijedlog.

Jasno obrazložena inicijativa omogućuje da se prepoznata potreba mladih predstavi nadležnom tijelu u obliku konkretnog i argumentiranog prijedloga. Međutim, rad Savjeta ne završava njegovim upućivanjem. Potrebno je pratiti je li prijedlog razmotren, kakav je odgovor nadležnog tijela i postoje li daljnji koraci koje Savjet može poduzeti. O ishodu je važno informirati i mlade koji su sudjelovali u prepoznavanju problema ili oblikovanju prijedloga, čime se povezuju njihovo sudjelovanje, djelovanje Savjeta i rezultat pokrenute inicijative.

4.3. Planiranje aktivnosti i programa rada

Nakon što Savjet utvrdi prioritete i odluči kojim će se pitanjima baviti, potrebno je odrediti što će konkretno poduzeti, što želi postići, tko će sudjelovati u provedbi i u kojem vremenskom okviru. Planiranje omogućuje da se utvrđene potrebe i prijedlozi pretvore u aktivnosti koje je moguće provesti i pratiti.

Opseg planiranja ovisit će o složenosti aktivnosti. Za jednostavniju inicijativu može biti dovoljno utvrditi nekoliko osnovnih koraka, odgovorne osobe i rokove. Složenije aktivnosti zahtijevat će preciznije definiranje cilja, očekivanih rezultata, suradnika, potrebnih sredstava i načina praćenja provedbe. Važno je da planiranje bude razmjerno aktivnosti – dovoljno detaljno da usmjerava provedbu, ali ne toliko složeno da samo sebi postane svrha.

4.3.1. Od cilja do konkretne aktivnosti

Polazište za planiranje treba biti jasno određen cilj. Cilj opisuje ono što Savjet želi postići, dok aktivnosti predstavljaju konkretne korake koji se poduzimaju radi njegova ostvarenja. Zbog toga cilj ne bi trebalo poistovjećivati s aktivnošću.[58]

Primjerice, „organizirati javnu tribinu o potrebama mladih“ opisuje aktivnost. Cilj takve aktivnosti mogao bi biti „prikupiti prijedloge mladih o sadržajima koji nedostaju u lokalnoj zajednici i uključiti ih u određivanje prioriteta Savjeta“. Razlikovanje cilja od aktivnosti pomaže Savjetu da nakon provedbe ne procjenjuje samo je li aktivnost provedena, nego i je li njome postignuto ono zbog čega je pokrenuta. Prije početka provedbe korisno je odgovoriti na nekoliko osnovnih pitanja:

Slika 9. Osnovna pitanja za planiranje aktivnosti

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut.*

[58] European Commission, Aid Delivery Methods, Volume 1: Project Cycle Management Guidelines, European Commission, Brussels, 2004.

Odgovori na gore navedena pitanja čine osnovu za planiranje aktivnosti te omogućuju jasniju podjelu zadataka među članovima Savjeta, pravodobno uključivanje suradnika i praćenje ostvarenih rezultata.

Za detaljniju razradu pojedinačne inicijative može se koristiti Predložak 3. Od potrebe do inicijative, prikazan u poglavlju 7. ovog vodiča. Njegova je svrha povezati prepoznatu potrebu s ciljem, predloženim djelovanjem i očekivanim rezultatom.

Detaljniji plan nije potrebno izrađivati za svaki manji zadatak Savjeta. Koristan je prije svega za aktivnosti koje uključuju više koraka, članova ili vanjskih suradnika, zahtijevaju određena sredstva ili se provode tijekom duljeg razdoblja. Njegova je svrha unaprijed razjasniti što se želi postići, što je potrebno poduzeti i kako će se pratiti ostvarenje planiranog rezultata.

4.3.2. Godišnji program rada Savjeta mladih

Pojedinačne aktivnosti Savjeta potrebno je povezati u godišnji program rada, kojim se utvrđuje što Savjet tijekom kalendarske godine namjerava ostvariti. Program rada nije samo popis planiranih događanja, nego dokument kojim se prepoznate potrebe i prioriteti mladih povezuju s ciljevima, konkretnim aktivnostima, rokovima, očekivanim rezultatima, suradnicima i potrebnim sredstvima.[59]

Zakon o savjetima mladih propisuje da Savjet za svaku kalendarsku godinu donosi program rada i financijski plan. Program mora obuhvatiti sudjelovanje u procesu izrade i praćenju provedbe lokalnog programa djelovanja za mlade, konzultiranje s mladima i organizacijama mladih i za mlade o temama važnima za mlade, suradnju s tijelima lokalne samouprave u politici za mlade te suradnju s drugim savjetodavnim tijelima mladih u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Uz navedeno, program može sadržavati i druge aktivnosti važne za rad Savjeta i poboljšanje položaja mladih, u skladu s njegovim djelokrugom.[60]

Program rada donosi se većinom glasova svih članova Savjeta. Zajedno s financijskim planom podnosi se na odobravanje Općinskom vijeću najkasnije do 30. studenoga tekuće godine za sljedeću kalendarsku godinu.[61]To znači da aktivnosti koje zahtijevaju financijska sredstva treba planirati dovoljno rano kako bi se njihove financijske potrebe mogle povezati s programom rada i proračunskim planiranjem Općine.

Pri izradi programa rada korisno je krenuti od potreba i prioriteta utvrđenih tijekom komunikacije s mladima i rada Savjeta, a zatim za svaki odabrani cilj odrediti aktivnosti kojima će se ostvarivati. Službeni Predložak za izradu programa rada savjeta mladih upravo je zamišljen kao pomoćni alat za godišnje planiranje te preporučuje oblikovanje programa tako da aktivnosti budu operativne, s jasno određenim rokovima provedbe i pokazateljima rezultata.[62]

Pritom program rada treba ostati realan i provediv. Nije potrebno planirati velik broj aktivnosti ako Savjet nema dovoljno vremena, sredstava ili suradnika za njihovu kvalitetnu provedbu.

[59] Središnji državni ured za demografiju i mlade et al., op. cit. u bilj. 49.
[60] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 19. st. 1.–3.
[61] Ibid., čl. 19. st. 4.–5.
[62] Središnji državni ured za demografiju i mlade et al., op. cit. u bilj. 49.

Korisnije je odabrati manji broj prioriteta i uz njih jasno odrediti što se želi postići, koje će se aktivnosti provesti, tko će u njima sudjelovati i kako će se pratiti njihovi rezultati. Aktivnosti koje se ne realiziraju u tekućoj godini mogu se, ako su i dalje relevantne, prenijeti u program rada za sljedeću godinu.[63]

Na opisani način godišnji program rada povezuje potrebe mladih, prioritete Savjeta i konkretno djelovanje tijekom godine, a istodobno predstavlja osnovu za kasnije praćenje provedbe i izvještavanje o radu Savjeta.

Slika 10. Od potreba mladih do godišnjeg programa rada

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut, prema Predlošku za izradu programa rada savjeta mladih.*

4.4. Sastanci i donošenje odluka

Sjednice su mjesto na kojem članovi Savjeta zajednički raspravljaju o pitanjima iz njegova djelokruga, usuglašavaju stavove te donose odluke, prijedloge, mišljenja i preporuke. Iako se značajan dio pripreme aktivnosti i komunikacije odvija između sjednica, pitanja o kojima Savjet treba zauzeti zajednički stav potrebno je razmotriti na način koji svim članovima omogućuje pravodobno informiranje i sudjelovanje u raspravi.

Zakon o savjetima mladih propisuje da sjednice Savjeta saziva i njima predsjedava predsjednik Savjeta te da se redovite sjednice održavaju najmanje jednom svaka tri mjeseca, a prema potrebi i češće. Predsjednik je dužan sazvati izvanrednu sjednicu na prijedlog najmanje jedne trećine članova Savjeta.[64]

Za kvalitetu rada pritom nije presudan samo broj održanih sjednica. Sjednica treba imati jasnu svrhu, članovi trebaju unaprijed znati o kojim će se pitanjima raspravljati, a nakon rasprave mora biti jasno što je dogovoreno, tko je odgovoran za daljnje postupanje i postoji li rok za provedbu dogovorenog.

4.4.1. Priprema i provedba sjednice

Dobra priprema sjednice omogućuje da se vrijeme članova koristi prvenstveno za raspravu i odlučivanje, a ne za upoznavanje s osnovnim informacijama koje su mogle biti dostupne unaprijed. Uz prijedlog dnevnog reda članovima je zato korisno pravodobno dostaviti dokumente, podatke ili druge materijale potrebne za razumijevanje pojedine točke.

Dnevni red treba biti dovoljno precizan da je iz naziva pojedine točke jasno o čemu će se raspravljati i što se od Savjeta očekuje. Umjesto općenite točke poput „Prijevoz mladih“,

[63] Ibid.
[64] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 14.

korisnije je navesti, primjerice, „Razmatranje problema dostupnosti javnog prijevoza mladima i dogovor o daljnjim koracima“. Na taj se način članovima unaprijed daje jasnija informacija o svrsi rasprave.

Tijekom sjednice korisno je razlikovati točke koje služe informiranju, one o kojima je potrebna rasprava i one kod kojih se očekuje odluka ili dogovor o daljnjem postupanju. Kod složenijih pitanja predsjednik ili član zadužen za temu može na početku ukratko predstaviti problem, raspoložive informacije i pitanje o kojem Savjet treba zauzeti stav.

Zakon omogućuje Savjetu da, prema potrebi, u svoj rad uključi i osobe koje nisu njegovi članovi. Na sjednice se mogu pozivati predstavnici tijela lokalne samouprave i druge osobe relevantne za temu, dok se za detaljnije razmatranje pojedinih pitanja mogu osnivati radne skupine te organizirati forumi, tribine i radionice.[65] Time se Savjetu omogućuje da prije zauzimanja stava prikupi dodatne informacije i uključi znanja i iskustva relevantnih dionika.

Na kraju rasprave o pojedinoj točki trebalo bi jasno sažeti zaključak: što je Savjet odlučio ili dogovorio, tko preuzima sljedeći korak i u kojem roku. Takav zaključak olakšava izradu zapisnika, ali i kasnije praćenje provedbe.

4.4.2. Donošenje odluka i praćenje dogovorenog

Savjet mladih donosi odluke većinom glasova ako je na sjednici nazočna većina članova Savjeta, osim kada je Zakonom određena posebna većina. Član Savjeta koji ima osobni interes u donošenju odluke o određenom pitanju dužan je izuzeti se od glasovanja o tom pitanju.[66]

Formalno donošenje odluke ipak predstavlja samo jedan dio procesa. Za praktičan rad jednako je važno evidentirati što nakon odluke slijedi. Ako je, primjerice, dogovoreno upućivanje prijedloga Općinskom vijeću, iz zaključka treba biti jasno tko će pripremiti prijedlog, do kada i tko će pratiti odgovor. Ako je odlučeno provesti savjetovanje s mladima, potrebno je odrediti tko će ga organizirati, na koji način i kada.

Dogovorene obveze mogu se nakon sjednice prenijeti u evidenciju otvorenih pitanja, zadataka i inicijativa, čija je svrha objašnjena u poglavlju 4.1.1. Za tu se namjenu može koristiti Predložak 1. Evidencija otvorenih pitanja, zadataka i inicijativa Savjeta mladih, koji je sastavni dio poglavlja 7. ovog vodiča. Time se povezuje formalno odlučivanje na sjednici s operativnim radom između sjednica i smanjuje mogućnost da doneseni zaključci ostanu bez daljnjeg postupanja.

Zapisnik pritom treba omogućiti da se naknadno može utvrditi o čemu je Savjet raspravljao, što je odlučeno i koje su obveze preuzete. On predstavlja službenu evidenciju rada sjednice, dok interna evidencija služi operativnom praćenju izvršavanja dogovorenih zadataka. Njihove su funkcije različite, ali se međusobno nadopunjuju i pridonose odgovornijem i transparentnijem radu Savjeta.

[65] Ibid., čl. 18.
[66] Ibid., čl. 16.

4.5. Komunikacija i uključivanje mladih

Savjet mladih svoju savjetodavnu ulogu može kvalitetno ostvarivati samo ako održava kontinuiranu vezu s mladima koje predstavlja. Komunikacija s mladima zato ne bi trebala biti ograničena na informiranje o održanim sjednicama i provedenim aktivnostima, nego treba omogućiti da mladi iznose potrebe, predlažu teme, uključuju se u oblikovanje inicijativa i dobiju povratnu informaciju o tome što je s njihovim prijedlozima učinjeno.

Zakon o savjetima mladih među poslovima Savjeta izričito navodi poticanje informiranja mladih o pitanjima značajnima za unapređivanje njihova položaja, kao i održavanje konzultacija s mladima i organizacijama mladih i za mlade o temama važnima za mlade.[67] Komunikacija s mladima stoga nije samo dodatna aktivnost Savjeta, nego jedan od preduvjeta da njegovi prijedlozi i stavovi budu povezani s potrebama skupine koju predstavlja.

4.5.1. Od informiranja do aktivnog uključivanja

Različite situacije zahtijevaju različite načine komunikacije. Kada je cilj mladima prenijeti određenu informaciju, primjerene mogu biti mrežne stranice Općine, društvene mreže, škole, udruge, plakati ili drugi dostupni komunikacijski kanali. Kada Savjet želi saznati mišljenja i potrebe mladih, potrebno je omogućiti dvosmjernu komunikaciju – primjerice kroz kratke ankete, razgovore, radionice, javne forume ili druge oblike savjetovanja.

Odabir metode treba ovisiti o tome što Savjet želi saznati i koje mlade želi uključiti. Internetska anketa može omogućiti prikupljanje većeg broja odgovora, ali neće nužno obuhvatiti mlade koji ne prate komunikacijske kanale Savjeta. Radionica ili razgovor omogućuju detaljnije razumijevanje iskustava sudionika, ali uključuju manji broj osoba. Zbog toga je kod važnijih pitanja korisno kombinirati više načina komunikacije.

Posebnu pozornost treba posvetiti mladima koji se rjeđe uključuju u formalne oblike sudjelovanja. Ako Savjet komunicira samo s mladima koji su već aktivni u udrugama, školskim tijelima ili drugim organiziranim strukturama, postoji mogućnost da potrebe dijela mladih ostanu nedovoljno vidljive. Vijeće Europe zbog toga kvalitetnu participaciju povezuje s osiguravanjem mogućnosti sudjelovanja različitim skupinama mladih i uklanjanjem prepreka koje mogu ograničavati njihovo uključivanje.[68]

Uključivanje mladih pritom ne znači da svaki proces mora imati isti stupanj participacije. Ovisno o pitanju, mlade je moguće informirati, konzultirati, uključiti u oblikovanje prijedloga ili s njima surađivati na njegovoj provedbi. Važno je da im od početka bude jasno zašto ih se uključuje, na što mogu utjecati i što će se dogoditi s njihovim prijedlozima.

4.5.2. Povratna informacija mladima

Jedan od najvažnijih dijelova komunikacije događa se nakon što su mladi već sudjelovali. Ako Savjet provede anketu, organizira forum ili prikupi prijedloge, potrebno je mladima pokazati što je iz tog procesa proizašlo. Bez povratne informacije sudjelovanje može ostaviti dojam da su mišljenja prikupljena, ali da nije poznato jesu li i na koji način razmotrena.

---

[67] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 13. i 19.

[68] Vijeće Europe, Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2. izd., Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2015.

Povratna informacija ne znači da svaki prijedlog mora biti prihvaćen. Potrebno je, međutim, kada je to moguće objasniti što je Savjet prepoznao kao važno, što je poduzeo, kome je prijedlog upućen i kakav je rezultat ili trenutačni status. Ako određeni prijedlog nije moguće provesti, korisno je navesti i razlog.

Za takvu komunikaciju nije uvijek potreban poseban dokument. Kratka objava na komunikacijskom kanalu koji mladi koriste može, primjerice, sadržavati poruku: pitali smo – mladi su istaknuli – Savjet je predložio – nadležno tijelo je odgovorilo – sljedeći korak je... Takav pristup mladima omogućuje da vide vezu između vlastitog sudjelovanja i daljnjeg djelovanja Savjeta.

Kontinuirana komunikacija na taj način ima dvostruku funkciju: Savjetu omogućuje bolje razumijevanje potreba mladih, a mladima pruža informacije o radu tijela koje ih predstavlja. Time se stvara osnova za odnos u kojem komunikacija nije samo povremeno prikupljanje mišljenja, nego trajni krug informiranja, uključivanja, djelovanja i povratne informacije.[69]

Slika 11. Komunikacijski krug Savjeta mladih

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut.*

[69] Ibid.

5. SURADNJA I KOMUNIKACIJA S KLJUČNIM DIONICIMA

Savjet mladih djeluje unutar lokalnog sustava odlučivanja, ali kvalitetu njegova rada u velikoj mjeri određuje sposobnost povezivanja s drugim dionicima. Potrebe mladih često se odnose na područja u kojima Savjet nema neposredne ovlasti – primjerice obrazovanje, zapošljavanje, promet, kulturu, sport, zdravlje ili dostupnost prostora i sadržaja – pa njihovo rješavanje zahtijeva komunikaciju i suradnju s tijelima Općine, ustanovama, organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim akterima.

Suradnja pritom nije sama sebi svrha. Za Savjet je važna onda kada omogućuje pristup informacijama, uključivanje mladih u procese odlučivanja, kvalitetnije oblikovanje prijedloga ili lakše pokretanje i provedbu inicijativa. Zbog toga je korisno unaprijed prepoznati kome se Savjet treba obratiti u odnosu na određeno pitanje, kakvu vrstu suradnje očekuje i koji rezultat tom suradnjom želi postići.

5.1. Suradnja s tijelima Općine Erdut

Odnos s Općinskim vijećem, općinskim načelnikom i upravnim tijelima posebno je važan jer Savjet mladih svoju savjetodavnu ulogu ostvaruje upravo unutar sustava lokalne samouprave. Zakon Savjetu omogućuje da raspravlja o pitanjima značajnima za rad predstavničkog tijela koja su od interesa za mlade, predlaže mjere za unapređenje njihova položaja, daje mišljenja i prijedloge te sudjeluje u oblikovanju i praćenju lokalne politike za mlade.[70]

Da bi ta uloga bila učinkovita, suradnju ne bi trebalo svesti samo na formalno upućivanje prijedloga. Kada Savjet prepozna pitanje koje zahtijeva postupanje Općine, korisno je najprije utvrditi koje je tijelo nadležno, koje su informacije potrebne i u kojoj se fazi nalazi postupak ili odluka na koju Savjet želi utjecati. Pravodobna komunikacija povećava mogućnost da prijedlog Savjeta bude razmotren dok još postoji prostor za njegovo uključivanje u odluku, plan ili aktivnost.

Zakonom su predviđeni i konkretni mehanizmi koji podupiru takvu suradnju. Predstavničko tijelo Savjetu dostavlja pozive i materijale za svoje sjednice te zapisnike s održanih sjednica, dok izvršno tijelo svakih šest mjeseci pisanim putem obavještava Savjet o svojim aktivnostima koje su od važnosti ili interesa za mlade.[71]Ti mehanizmi omogućuju Savjetu da pravodobnije prepozna teme o kojima bi trebao zauzeti stav ili prikupiti mišljenja mladih.

Suradnja je pritom dvosmjerna. Savjet od Općine treba informacije i institucionalni prostor za djelovanje, dok tijelima Općine može pružiti neposredniji uvid u potrebe i iskustva mladih. Njegova vrijednost zato nije samo u davanju mišljenja na već pripremljene prijedloge, nego i u pravodobnom otvaranju pitanja koja možda još nisu dospjela na formalni dnevni red.

[70] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 13.
[71] Ibid., čl. 24.

5.2. Suradnja s institucijama, civilnim društvom i drugim savjetima mladih

Pitanja koja utječu na položaj mladih često prelaze djelokrug jednog tijela ili jedne razine vlasti. Škole, ustanove, udruge, sportske i kulturne organizacije, organizacije mladih i za mlade te drugi lokalni akteri mogu Savjetu pružiti podatke, stručna znanja, pristup određenim skupinama mladih ili podršku u provedbi pojedinih inicijativa.

Pri odabiru suradnika korisno je krenuti od konkretnog pitanja, a ne od nastojanja da se uspostavi što veći broj partnerstava. Za pojedinu inicijativu treba procijeniti tko raspolaže relevantnim informacijama, tko ima mogućnost utjecaja na rješenje, koga problem neposredno pogađa i tko može pomoći u provedbi predložene aktivnosti. U tome se može koristiti mapa dionika predstavljena u poglavlju 4.2.4.

Posebnu vrijednost može imati suradnja s drugim savjetima mladih. Razmjena iskustava omogućuje upoznavanje s rješenjima primijenjenima u drugim sredinama, zajedničko razmatranje pitanja koja nadilaze područje jedne jedinice lokalne samouprave te razvoj zajedničkih inicijativa. Suradnja s drugim savjetodavnim tijelima mladih u Republici Hrvatskoj i inozemstvu ujedno je jedno od područja koje Zakon izrijekom uključuje u godišnji program rada savjeta mladih.[72]

5.3. Informiranje, savjetovanje i komunikacija s mladima

Mladi su ključni dionici rada Savjeta i komunikacija s njima mora biti prisutna tijekom cijelog procesa – od prepoznavanja potrebe do povratne informacije o poduzetim koracima. Načini njihova uključivanja detaljnije su obrađeni u poglavlju 4.5., pa ih ovdje nije potrebno ponovno razrađivati.

Za suradnju s drugim dionicima važno je, međutim, da Savjet može jasno pokazati na čemu temelji stav koji zastupa. Prijedlog koji proizlazi iz ankete, razgovora, foruma, radionice ili drugog oblika konzultiranja s mladima daje Savjetu čvršću osnovu za razgovor s donositeljima odluka od prijedloga koji se temelji isključivo na osobnim iskustvima njegovih članova.

Jednako je važno mladima objasniti granice utjecaja Savjeta. Savjet može otvoriti pitanje, oblikovati prijedlog, zagovarati njegovo razmatranje i pratiti postupanje nadležnih tijela, ali ne može jamčiti da će svaki prijedlog biti prihvaćen. Transparentna komunikacija o tome što je Savjet poduzeo, kakav je odgovor dobio i što slijedi doprinosi razumijevanju njegove stvarne uloge i omogućuje mladima praćenje rezultata vlastitog uključivanja.

Na taj se način odnos između mladih, Savjeta i drugih dionika ne svodi na povremenu razmjenu informacija, nego se razvija kao mreža suradnje u kojoj Savjet povezuje potrebe i prijedloge mladih s institucijama i osobama koje mogu pridonijeti njihovu razmatranju i ostvarivanju.

[72] Ibid., čl. 19.

6. PRAĆENJE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA RADA

Planiranje aktivnosti samo je početni korak. Da bi Savjet mogao procijeniti ostvaruje li ono što je predvidio programom rada, potrebno je tijekom godine pratiti provedbu aktivnosti, bilježiti ostvarene rezultate te na kraju određenog razdoblja sagledati što je provedeno, što nije i zbog čega.

Praćenje i evaluacija ne bi trebali predstavljati dodatno administrativno opterećenje. Njihova je svrha Savjetu omogućiti da raspolaže informacijama o vlastitom radu, pravodobno uoči poteškoće i iskustva iz provedenih aktivnosti koristi za buduće planiranje. Istodobno, evidentiranje rezultata olakšava izvještavanje Općinskog vijeća i informiranje mladih o radu Savjeta.

6.1. Praćenje provedbe aktivnosti i programa rada

Praćenje provedbe treba biti povezano s ciljevima, aktivnostima, rokovima i očekivanim rezultatima utvrđenima godišnjim programom rada. Za svaku važniju aktivnost korisno je tijekom godine evidentirati je li započela i završena u planiranom roku, što je provedeno, tko je sudjelovao, koji su rezultati ostvareni te postoje li odstupanja od plana.

Takvo praćenje omogućuje Savjetu da reagira prije završetka godine. Ako se pokaže da određenu aktivnost nije moguće provesti na planirani način, može se pravodobno razmotriti treba li prilagoditi način provedbe, uključiti dodatne suradnike ili aktivnost prenijeti u sljedeće razdoblje. Službeni Predložak za izradu programa rada savjeta mladih također povezuje planirane aktivnosti s rokovima provedbe i pokazateljima rezultata, čime se omogućuje njihovo kasnije praćenje.[73]

Za praćenje nije potreban složen sustav. U praksi može biti dovoljna jednostavna evidencija u kojoj se uz svaku aktivnost bilježe planirani i ostvareni rezultat, status provedbe, važna odstupanja i sljedeći koraci. Važno je da se podaci evidentiraju tijekom provedbe, a ne tek prilikom izrade godišnjeg izvješća.

6.2. Pokazatelji rezultata i izvještavanje

Pokazatelji rezultata pomažu odgovoriti na pitanje što je aktivnošću stvarno ostvareno. Trebaju biti povezani s ciljem i očekivanim rezultatom aktivnosti te dovoljno jednostavni da ih Savjet može pratiti raspoloživim podacima.

Ovisno o aktivnosti, pokazatelj može biti broj uključenih mladih, broj prikupljenih prijedloga, provedeno savjetovanje, izrađen i upućen prijedlog nadležnom tijelu, zaprimljen odgovor, ostvarena suradnja ili provedena planirana aktivnost. Sam broj sudionika pritom nije uvijek dovoljan pokazatelj uspješnosti. Ako je cilj, primjerice, prikupiti potrebe mladih i oblikovati

[73] Središnji državni ured za demografiju i mlade et al., op. cit. u bilj. 49.

prijedlog prema Općini, važnije je pratiti jesu li potrebe utvrđene, je li prijedlog izrađen i što se s njime dalje dogodilo.

Praćenje pokazatelja ujedno olakšava izradu godišnjeg izvješća o radu. Zakon o savjetima mladih propisuje da Savjet podnosi godišnje izvješće o svom radu predstavničkom tijelu do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, a izvješće se dostavlja na znanje i izvršnom tijelu koje ga objavljuje na mrežnim stranicama jedinice lokalne samouprave.[74]

Dobro izvješće zato ne bi trebalo biti samo kronološki popis održanih sastanaka i događanja. Uz podatak što je provedeno, korisno je prikazati koji je rezultat ostvaren, na koju se potrebu ili cilj aktivnost odnosila te što iz provedbe proizlazi za daljnji rad Savjeta. Tako izvješće postaje i podloga za planiranje sljedećeg razdoblja.

6.3. Evaluacija i unapređenje rada Savjeta

Dok praćenje odgovara prvenstveno na pitanje provodi li se ono što je planirano, evaluacija omogućuje šire sagledavanje kvalitete i učinaka rada. Nakon važnije aktivnosti ili na kraju godine korisno je razmotriti što je ostvareno, što se pokazalo uspješnim, s kojim se poteškoćama Savjet susreo i što bi sljedeći put trebalo učiniti drukčije.

Evaluacija može biti vrlo jednostavna. Članovi Savjeta mogu nakon aktivnosti zajednički odgovoriti na nekoliko pitanja: Jesmo li ostvarili cilj? Što je dobro funkcioniralo? Što nije? Jesmo li uključili mlade kojima je aktivnost bila namijenjena? Što smo naučili? Što ćemo promijeniti u sljedećoj aktivnosti? Kod aktivnosti u kojima sudjeluje veći broj mladih korisno je prikupiti i njihovu kratku povratnu informaciju.

Jednom godišnje korisno je provesti i kratku samoevaluaciju rada Savjeta. Ona može obuhvatiti provedbu programa rada, redovitost i kvalitetu sastanaka, uključenost članova, komunikaciju s mladima, suradnju s Općinom i drugim dionicima te praćenje upućenih inicijativa. Svrha samoevaluacije nije formalno ocjenjivanje članova, nego prepoznavanje područja u kojima Savjet može unaprijediti način rada.

Rezultati praćenja i evaluacije trebaju se koristiti pri izradi programa rada za sljedeću godinu. Iskustva iz prethodnog razdoblja tako postaju polazište za zadržavanje uspješnih pristupa, prilagodbu onih koji nisu dali očekivane rezultate i kvalitetnije planiranje budućeg rada.

[74] Zakon o savjetima mladih, Narodne novine, br. 41/14 i 83/23, čl. 19. st. 6.

Slika 12. Ciklus kontinuiranog unapredenja rada Savjeta mladih

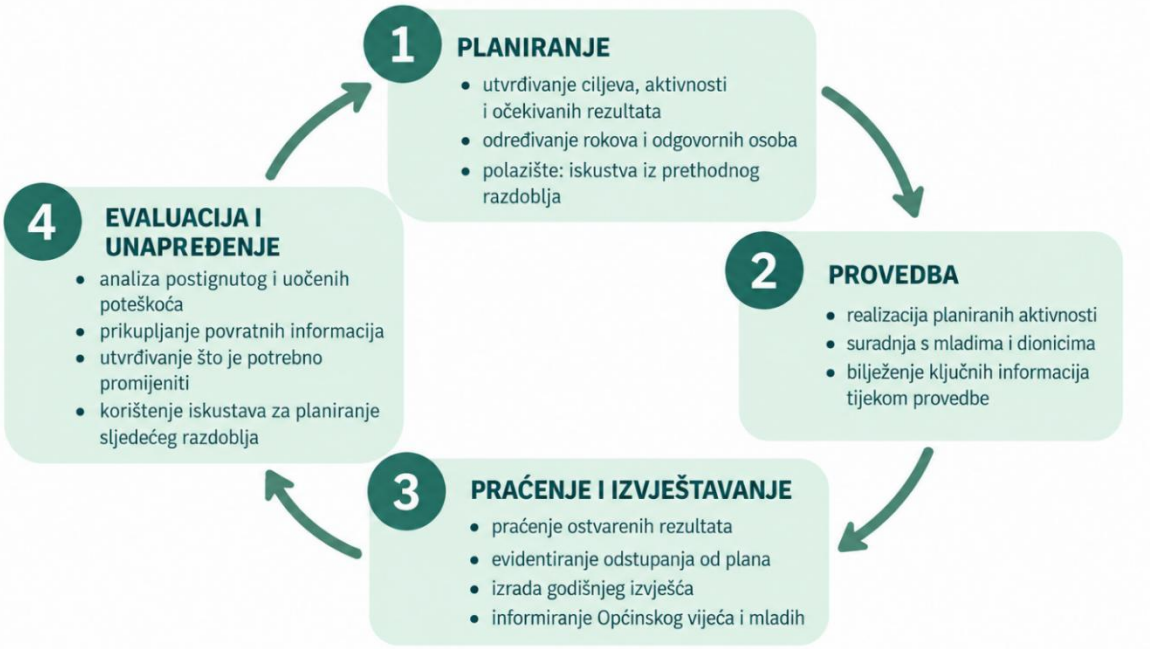

Izvor: *izrada autora za potrebe Digitalnog vodiča za rad Savjeta mladih Općine Erdut.*

7. PRAKTIČNI ALATI I PREDLOŠCI

U prethodnim poglavljima predstavljeni su metodološki pristupi i praktični alati za prepoznavanje potreba mladih, određivanje prioriteta, oblikovanje inicijativa, planiranje aktivnosti te praćenje i vrednovanje rezultata. U ovom su poglavlju objedinjeni predlošci namijenjeni neposrednoj primjeni tih postupaka u svakodnevnom radu Savjeta mladih.

Predlošci su oblikovani za potrebe rada Savjeta mladih Općine Erdut, primjenom i prilagodbom metodoloških pristupa planiranju, organizaciji, praćenju i evaluaciji aktivnosti razmatranih u vodiču. Njihova struktura prilagođena je savjetodavnoj ulozi Savjeta i praktičnim potrebama njegova djelovanja.

Predlošci nisu službeni ni obvezni obrasci niti ih je potrebno koristiti za svaku aktivnost. Mogu se prilagoditi opsegu i složenosti pojedine inicijative, raspoloživim informacijama i načinu rada Savjeta. Njihova svrha nije stvaranje dodatne administracije, nego olakšati organizaciju rada i povezati pojedine faze djelovanja Savjeta – od prepoznate potrebe do provedene aktivnosti i procjene njezinih rezultata.

Predložak 1. Evidencija otvorenih pitanja, zadataka i inicijativa Savjeta mladih

Kontinuirano praćenje otvorenih pitanja i dogovorenih obveza važno je za organiziran rad Savjeta i pravodobno izvršavanje preuzetih zadataka. Evidentiranjem dogovorenih koraka, odgovornih osoba, rokova i statusa provedbe osigurava se pregled nad aktivnostima koje su u tijeku te smanjuje mogućnost da pojedini zadaci ili inicijative ostanu bez daljnjeg postupanja.

R. br.	Datum upisa	Pitanje / zadatak / inicijativa	Izvor / podnositelj	Opis	Dogovoreni sljedeći koraci	Odgovorna osoba / tim	Rok	Status (otvoreno / u tijeku / dovršeno)	Napomene

Upute za popunjavanje:

- **Pitanje / zadatak / inicijativa** – kratko navesti predmet kojim se Savjet bavi.
- **Izvor / podnositelj** – navesti od koga je pitanje ili inicijativa potekla (npr. mladi, član Savjeta, Općina, udruga).
- **Opis** – sažeto navesti bitne informacije i okolnosti.
- **Dogovoreni sljedeći koraci** – evidentirati što je potrebno poduzeti.
- **Odgovorna osoba / tim** – odrediti osobu ili članove zadužene za daljnje postupanje.
- **Rok** – navesti dogovoreni rok za provedbu sljedećeg koraka.
- **Status** – označiti: otvoreno / u tijeku / dovršeno.
- **Napomene** – zabilježiti dogovor nadležnog tijela, promjenu roka ili druge informacije važne za praćenje.

Predložak 2. Matrica za određivanje prioriteta

Kada je istodobno utvrđeno više potreba ili problema mladih, potrebno je procijeniti kojima Savjet može i treba dati prednost u svojem radu. Pri određivanju prioriteta korisno je razmotriti važnost pojedine potrebe za mlade, broj mladih koje obuhvaća, hitnost djelovanja, mogućnost utjecaja Savjeta i izvedivost inicijative. Usporedba prema zajedničkim kriterijima olakšava obrazloženo određivanje tema na koje će Savjet usmjeriti svoje aktivnosti.

Kriterij	Tema / potreba 1	Tema / potreba 2	Tema / potreba 3
Važnost			
Obuhvat			
Hitnost			
Mogućnost utjecaja			
Izvedivost			
Zaključak			

Upute za popunjavanje:

- **U stupce Tema / potreba 1–3** unesite tri teme ili potrebe mladih koje želite usporediti.
- **Važnost** – procijenite koliko je tema važna za mlade u Općini (npr. niska / srednja / visoka) i ukratko obrazložite.
- **Obuhvat** – navedite koga obuhvaća tema (npr. koja skupina mladih, koliko mladih, cijelo područje Općine ili pojedino naselje).
- **Hitnost** – procijenite potrebu za brzim djelovanjem (npr. niska / srednja / visoka) i ukratko obrazložite.
- **Mogućnost utjecaja** – procijenite u kojoj mjeri Savjet mladih može utjecati na rješavanje teme (npr. niska / srednja / visoka).
- **Izvedivost** – procijenite koliko je realno provesti aktivnosti ili mjeru (npr. niska / srednja / visoka) uz dostupne resurse.
- **Zaključak** – sažeto navedite prioritete i preporuku za daljnje postupanje (npr. uključiti u plan rada, dodatno analizirati, pokrenuti inicijativu).

Predložak 3. Od potrebe do inicijative

Oblikovanje inicijative zahtijeva jasnu povezanost između utvrđene potrebe mladih, dostupnih informacija, cilja koji se želi postići i konkretnog prijedloga djelovanja. Prije upućivanja inicijative potrebno je razmotriti koga se problem neposredno tiče, koji čimbenici na njega utječu, koje je dionike potrebno uključiti te koje je tijelo nadležno za razmatranje prijedloga. Takva razrada omogućuje da se početno prepoznata potreba pretvori u jasno strukturiranu i argumentiranu inicijativu Savjeta.

Potreba / problem mladih	Opis i prikupljene informacije	Cilj inicijative	Predložene aktivnosti / rješenja	Relevantni dionici	Načini uključivanja mladih / mogućnosti suradnje	Očekivani rezultati	Sljedeći koraci i rokovi

Upute za popunjavanje:

- **Potreba / problem mladih** – sažeto opišite koju potrebu, problem ili izazov ste prepoznali.
- **Opis i prikupljene informacije** – navedite dostupne podatke, rezultate razgovora s mladima ili izvore informacija.
- **Cilj inicijative** – definirajte što želite postići.
- **Predložene aktivnosti / rješenja** – navedite konkretne aktivnosti, mjere ili rješenja kojima se cilj može ostvariti.
- **Relevantni dionici** – istaknite tko može biti partner, suradnik ili nadležno tijelo (npr. Općina, udruge, škole, institucije).
- **Načini uključivanja mladih / mogućnosti suradnje** – opišite kako će se mladi uključiti u provedbu (npr. radionice, ankete, volonterske aktivnosti).
- **Očekivani rezultati** – navedite što očekujete da će se postići provedbom inicijative.
- **Sljedeći koraci i rokovi** – definirajte koje su daljnje aktivnosti potrebne te okvirne rokove za njihovu provedbu.

Predložak 4. Plan komunikacije i promocije inicijative

Uspješna provedba inicijative zahtijeva pravodobno planiranje komunikacije s mladima i drugim relevantnim dionicima. Potrebno je jasno odrediti kome se Savjet obraća, s kojim ciljem, koje informacije želi prenijeti te kojim će komunikacijskim kanalima i u kojem razdoblju to učiniti. Plan komunikacije osobito je važan kada provedba inicijative ovisi o uključivanju mladih, suradnji s drugim dionicima ili pravodobnom informiranju o poduzetim aktivnostima i ostvarenim rezultatima.

Komunikacijska aktivnost	Cilj komunikacije	Ciljana skupina	Ključne poruke	Kanal / medij	Odgovorna osoba / tim	Planirani rok	Očekivani rezultat

Upute za popunjavanje:

- **Komunikacijska aktivnost** – navedite konkretnu aktivnost promidžbe i komunikacije (npr. objava na web stranici, našicima, društvene mreže).
- **Cilj komunikacije** – opišite što se želi postići provedenom aktivnošću.
- **Ciljana skupina** – navedite kome je aktivnost prvenstveno namijenjena (npr. mladi, građani, udruge, obrazovne ustanove).
- **Ključne poruke** – navedite glavne poruke koje se žele prenijeti.
- **Kanal / medij** – navedite kanal ili medij putem kojeg će se provesti komunikacija (npr. web, društvene mreže, tiskani materijali, događanja).
- **Odgovorna osoba / tim** – odredite osobu ili tim zadužene za provedbu.
- **Planirani rok** – navedite planirani rok provedbe aktivnosti.
- **Očekivani rezultat** – opišite što se očekuje postići provedenom aktivnosti (npr. povećana vidljivost, veći broj uključenih mladih, informiranost).

Predložak 5. Praćenje provedbe aktivnosti

Praćenje provedbe omogućuje usporedbu planiranih aktivnosti i očekivanih rezultata s onime što je tijekom provedbe stvarno ostvareno. Redovitim evidentiranjem statusa aktivnosti, ostvarenih rezultata i eventualnih odstupanja od plana moguće je pravodobno prepoznati poteškoće i odrediti potrebne daljnje korake. Prikupljeni podaci ujedno predstavljaju podlogu za izvještavanje o radu i kasniju evaluaciju provedenih aktivnosti.

R. br.	Naziv aktivnosti	Cilj aktivnosti	Planirano razdoblje provedbe	Odgovorna osoba / tim	Planirani rezultat(i)	Status provedbe (nije započeto / u tijeku / dovršeno)	Ostvareni rezultat(i)	Odstupanja od plana / izazovi	Daljnji koraci / napomene

Upute za popunjavanje:

- **R. br.** – redni broj aktivnosti.
- **Naziv aktivnosti** – navedite naziv aktivnosti.
- **Cilj aktivnosti** – opišite koji se cilj aktivnosti želi postići.
- **Planirano razdoblje provedbe** – navedite planirani početak i/ili trajanje aktivnosti.
- **Odgovorna osoba / tim** – navedite osobu ili tim zadužene za provedbu aktivnosti.
- **Planirani rezultat(i)** – navedite konkretne rezultate koji se planiraju postići provedbom aktivnosti.
- **Status provedbe** – odaberite odgovarajući status aktivnosti (nije započeto / u tijeku / dovršeno).
- **Ostvareni rezultat(i)** – navedite što je postignuto provedbom aktivnosti.
- **Odstupanja od plana / izazovi** – opišite eventualna odstupanja od planiranog, poteškoće ili izazove tijekom provedbe.
- **Daljnji koraci / napomene** – navedite planirane daljnje korake ili druge važne napomene.

Predložak 6. Evaluacija provedene aktivnosti

Evaluacija provedene aktivnosti usmjerena je na procjenu ostvarenosti postavljenih ciljeva, kvalitete provedbe i postignutih rezultata. Uz usporedbu planiranog i ostvarenog, potrebno je razmotriti uključenost mladih, učinkovitost suradnje s relevantnim dionicima te poteškoće u provedbi. Zaključci evaluacije trebaju sadržavati preporuke za unapređenje budućih aktivnosti i poslužiti kao osnova za daljnje planiranje rada Savjeta mladih.

Naziv aktivnosti		**Datum provedbe**	
Voditelj aktivnosti		**Suradnici / partneri**	
Krati opis aktivnosti			
Planirani ciljevi / ciljevi			
Planirane aktivnosti			
Ciljana skupina			
Očekivani rezultati			
Ostvareni rezultati			
Uključenost mladih			
Poteškoće / izazovi			
Zaključci			
Preporuke za buduće aktivnosti			

Upute za popunjavanje:

- **Naziv aktivnosti** – navedite naziv aktivnosti kako je planirana u programu rada.
- **Datum provedbe** – navedite datum ili razdoblje provedbe aktivnosti.
- **Voditelj aktivnosti** – navedite osobu odgovornu za provedbu.
- **Suradnici / partneri** – navedite organizacije, institucije ili druge dionike uključene u provedbu.
- **Kratki opis aktivnosti** – ukratko opišite što je provedeno.
- **Planirani ciljevi / ciljevi** – navedite ciljeve aktivnosti.
- **Planirane aktivnosti** – navedite glavne aktivnosti prema planu.
- **Ciljana skupina** – navedite kome je aktivnost bila namijenjena.
- **Očekivani rezultati** – navedite što se planiralo postići.
- **Ostvareni rezultati** – opišite što je postignuto u kojoj mjeri su ciljevi ostvareni.
- **Uključenost mladih** – navedite na koji način su mladi bili uključeni (broj sudionika, oblik sudjelovanja, povratne informacije).
- **Poteškoće / izazovi** – navedite eventualne poteškoće u provedbi i kako su riješene.
- **Zaključci** – navedite spoznaje i što je dobro funkcioniralo.
- **Preporuke za buduće aktivnosti** – navedite prijedloge za unapredenje sličnih aktivnosti.

Predložak 7. Godišnja samoevaluacija rada Savjeta mladih

Godišnja samoevaluacija obuhvaća sustavno sagledavanje rada Savjeta u odnosu na planirane ciljeve, provedbu godišnjeg programa rada i ostvarivanje njegove savjetodavne uloge. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti kvaliteti unutarnje organizacije, uključenosti članova, komunikaciji s mladima, suradnji s tijelima Općine i drugim dionicima te rezultatima pokrenutih inicijativa. Utvrđene prednosti, poteškoće i mogućnosti unapređenja predstavljaju osnovu za određivanje prioriteta i planiranje rada u sljedećem razdoblju.

Područje procjene	Planirano (što smo željeli postići)	Ostvareno (što smo postigli)	Ocjena (1 – 5)	Što je dobro funkcioniralo?	Što treba unaprijediti?	Preporuke za sljedeću godinu
Organizacija rada i unutarnja suradnja						
Uključenost članova						
Komunikacija s mladima						
Suradnja s tijelima Općine Erdut						
Suradnja s drugim dionicima						
Provedba inicijativa i aktivnosti						
Postignuti rezultati i učinci						
Vidljivost i promocija rada Savjeta						
Opći dojam o radu Savjeta						
Zaključak i plan za sljedeću godinu						

Upute za popunjavanje:

- **Područje procjene** – razmotrite navedena područja rada Savjeta i po potrebi dodajte dodatna.
- **Planirano** – navedite glavne ciljeve i aktivnosti iz godišnjeg programa rada.
- **Ostvareno** – ukratko opišite što je realizirano.
- **Ocjena (1 – 5)** – procijenite razinu ostvarenja (1 = nije ostvareno, 5 = u potpunosti ostvareno).
- **Što je dobro funkcioniralo?** – navedite pozitivne primjere, snage i uspjehe.
- **Što treba unaprijediti** – opišite izazove, poteškoće i područja koja zahtijevaju dodatni rad.
- **Preporuke za sljedeću godinu** – navedite konkretne prijedloge za unapređenje rada Savjeta.
- **Zaključak i plan za sljedeću godinu** – sažeto navedite glavne pouke iz protekle godine i ključne prioritete za sljedeće razdoblje.

8. ZAKLJUČAK

Savjet mladih Općine Erdut predstavlja važan institucionalni mehanizam uključivanja mladih u procese lokalnog odlučivanja te prostor za artikuliranje i zagovaranje njihovih potreba, interesa i prijedloga. Njegova savjetodavna uloga ne iscrpljuje se formalnim sudjelovanjem u radu tijela lokalne samouprave, nego podrazumijeva kontinuirano prepoznavanje pitanja od značaja za mlade, njihovo sustavno razmatranje i oblikovanje prijedloga koji mogu pridonijeti unapređenju kvalitete života u lokalnoj zajednici. Za ostvarivanje takve uloge posebno je važno uspostaviti trajnu povezanost s mladima, omogućiti im različite oblike sudjelovanja te osigurati da njihova mišljenja i iskustva budu prepoznata kao relevantna osnova za oblikovanje lokalnih inicijativa i politika. Pritom se djelotvornost Savjeta ne može promatrati isključivo kroz broj održanih sjednica, upućenih prijedloga ili provedenih aktivnosti, nego i kroz kvalitetu dijaloga s mladima i donositeljima odluka, argumentiranost pokrenutih inicijativa te mogućnost praćenja njihovih rezultata. Sustavno planiranje rada, jasno utvrđivanje prioriteta, odgovarajuća raspodjela zaduženja, suradnja s relevantnim dionicima te redovito praćenje i evaluacija aktivnosti predstavljaju važne pretpostavke odgovornog i učinkovitog djelovanja Savjeta. Metodologija i praktični alati predstavljeni u ovom vodiču oblikovani su kao podrška uspostavljanju takvog načina rada, pri čemu njihova primjena treba ostati prilagodljiva konkretnim potrebama mladih, raspoloživim mogućnostima i okolnostima lokalne zajednice. Posebnu važnost pritom ima kontinuitet djelovanja, odnosno sposobnost Savjeta da iskustva i rezultate prethodnih aktivnosti koristi kao osnovu za buduće planiranje, razvoj novih inicijativa i unapređenje vlastitog rada. U konačnici, vrijednost Savjeta mladih Općine Erdut ogleda se u njegovoj sposobnosti da povezuje mlade, lokalne institucije i druge relevantne dionike te pridonosi razvoju otvorenijeg, uključivijeg i participativnijeg lokalnog upravljanja. Takvim djelovanjem Savjet mladih može prerasti okvire formalnog savjetodavnog tijela i postati prepoznatljiv, vjerodostojan i kontinuiran kanal sudjelovanja mladih u oblikovanju budućnosti vlastite zajednice.

LITERATURA I IZVORI

Znanstvena i stručna literatura

1. Arnstein, Sherry R. (1969.). „A Ladder of Citizen Participation“. *Journal of the American Institute of Planners,* Dostupno na: https://doi.org/10.1080/01944366908977225
2. European Commission (2004.). *Aid Delivery Methods, Volume 1: Project Cycle Management Guidelines*. Brussels: European Commission. Dostupno na: https://capacity4dev.europa.eu/library/project-cycle-magement-guidelines-2004-english_en
3. Goździk-Ormel, Żaneta (2015.). *Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life*. 2. izdanje. Strasbourg: Council of Europe Publishing. Dostupno na: https://rm.coe.int/16807023e0
4. Pateman, Carole (1970.). *Participation and Democratic Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Vijeće Europe (2003.). *Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life*. Strasbourg: Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe. Dostupno na: https://www.coe.int/en/web/youth/-/revised-european-charter-on-the-participation-of-young-people-in-local-and-regional-life

Propisi i službeni dokumenti

6. Hrvatski sabor (2014.). *Zakon o savjetima mladih*. *Narodne novine*, br. 41/14. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_03_41_724.html
7. Hrvatski sabor (2023.). *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih*. *Narodne novine*, br. 83/23. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_07_83_1302.html
8. Općinsko vijeće Općine Erdut (2026.). *Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju Savjeta mladih Općine Erdut*. Erdut, 15. lipnja 2026.
9. Osječko-baranjska županija (2025.). *Program za mlade Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2025. do 2028. godine*. Osijek: Osječko-baranjska županija.
10. Središnji državni ured za demografiju i mlade (2023.). *Predložak za izradu programa rada savjeta mladih*. Zagreb, ožujak 2023. Izrađeno u suradnji s Hrvatskom zajednicom županija, Udrugom gradova u Republici Hrvatskoj, Koordinacijom županijskih savjeta mladih Republike Hrvatske i Udrugom Info Zona. Dostupno na: https://mdu.gov.hr/istaknute-teme/mladi-4064/savjeti-mladih-4069/izrada-programa-rada-savjeta-mladih/6747

Mrežni izvori

11. Općina Erdut (2026.). „TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?“. Mrežna objava od 9. siječnja 2026. Dostupno na: https://opcina-erdut.hr/novosti/take-action-because-who-if-not-you/

12. Općina Erdut (2026.). „Održan politički forum ‘I mlade se pita – Sudjeluj u donošenju odluka’“. Mrežna objava od 13. ožujka 2026. Dostupno na: https://opcina-erdut.hr/novosti/odrzan-politicki-forum-i-mlade-se-pita-sudjeluj-u-donosenju-odluka/
13. Općina Erdut (2026.). „Održana motivacijska radionica ‘Glas mladih 2: Znaš li svoja EU prava?’“. Mrežna objava od 15. lipnja 2026. Dostupno na: https://opcina-erdut.hr/novosti/odrzana-motivacijska-radionica-glas-mladih-2-znas-li-svoja-eu-prava/
14. Općina Erdut (2026.). „Održan Javni forum – Elementi javnog zagovaranja: Uloga društvenih mreža u javnom zagovaranju i širenju demokracije“. Mrežna objava od 17. kolovoza 2026. Dostupno na: https://opcina-erdut.hr/take-action/odrzan-javni-forum-elementi-javnog-zagovaranja-uloga-drustvenih-mreza-u-javnom-zagovaranju-i-sirenju-demokracije/

POPIS SLIKA

Slika 1. Osnovna logika djelovanja Savjeta mladih primijenjena u vodiču
Slika 2. Mladi u regionalnom kontekstu
Slika 3. Praktični kontinuum participacije mladih
Slika 4. Od potrebe mladih do povratne informacije
Slika 5. Od kandidature do konstituiranja Savjeta mladih
Slika 6. Savjet mladih – uloga i granice djelovanja
Slika 7. Stablo problema – odnos uzroka, središnjeg problema i posljedica
Slika 8. Mapa dionika prema razini utjecaja i interesa
Slika 9. Osnovna pitanja za planiranje aktivnosti
Slika 10. Od potreba mladih do godišnjeg programa rada
Slika 11. Komunikacijski krug Savjeta mladih
Slika 12. Ciklus kontinuiranog unapređenja rada Savjeta mladih

POPIS PREDLOŽAKA

Predložak 1. Evidencija otvorenih pitanja, zadataka i inicijativa Savjeta mladih
Predložak 2. Matrica za određivanje prioriteta
Predložak 3. Od potrebe do inicijative
Predložak 4. Plan komunikacije i promocije inicijative
Predložak 5. Praćenje provedbe aktivnosti
Predložak 6. Evaluacija provedene aktivnosti
Predložak 7. Godišnja samoevaluacija rada Savjeta mladih

PODACI O VODIČU

Naziv:
Od participacije mladih do djelovanja u lokalnoj zajednici – digitalni vodič za rad Savjeta mladih Općine Erdut

Izdavač:
Općina Erdut

Projekt:
„TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?"

Program financiranja:
Program Europske unije Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV)

Mjesto i vrijeme izdanja:
Erdut, listopad 2026.

Financiranje i odricanje od odgovornosti:

Digitalni vodič izrađen je u okviru projekta „TAKE ACTION! BECAUSE, WHO IF NOT YOU?", financiranog sredstvima Europske unije kroz program Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV).

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Općine Erdut i ne odražava stajališta Europske unije.